

ФЛАШ
ГОРДОН

ЛЕГИЈА ИЗГУБЉЕНИХ
ОПРАВДАЊЕ СВОЈЕ ИМЕ!
ИЗДРЖАЊЕМО ДО КРАЈА...
ОДСТУПАЊА НЕМА!

ПРЉАВИ ПСИ... НЕ МОГУ
НАС ОВАКО ОСТАВИТИ...
ТО ЈЕ
УБИСТВО!

ТИШИНА!

ДОЛАЗЕ...
НАПАД...
УМРИМО КАО
ВОЗНИЦИ!

СКОПИ
НА-
ПА-
ДАЈУ!

БРЗА
ПАЉБА!
А КАД
НЕСТАНЕ
МУНИЦИ-
ЈЕ...

...УПОТРЕБИТЕ
НОЖЕВЕ!

У ВАСИОНСКОЈ ФЛОТИ
ИЗНАД РАТИШТА...

ЧОВЕК СА ЗЕМЉЕ,
ФЛАШ ГОРДОН,
БОРИ СЕ ДОЛЕ!
ОН МОРА БИТИ
СПАСЕН!

НЕМОГУЌНО!
НЕ МОГУ ДА
РИЗИКУЈЕМ
ТОЛИКО!

РАЗУМИ, ЕЛТА!
СТАВИО
БИХ НА
КОЦКУ
СВОЈ БРОД!
НЕ!
НЕМО-
ГУЌНО!

ЗАИСТА?
А ЈА ТИ
КАЖЕМ
ДА ЈЕ
МО-
ГУЌНО!

ИМАТЕ 60 СЕКУНДИ
ДА СЕ СПРЕМИТЕ...
ДА ОБУЧЕТЕ КОСМИЧКЕ
КОСТИМЕ! БРЗО!

ФЛАШЕ... ФЛАШЕ...
САМО ДА НЕ
БУДЕ
КАСНО!

ДОЛЕ СЕ ЈОШ
БОРЕ! ИМА НА-
ДЕ ДА ЈЕ
ФЛАШ ЖИВ!

ФЛАШЕ... ПОГЛЕДАЈ!
НЕКИ БРОД
НАМ ДОЛАЗИ
У ПОМОЋ!

ЈА КУ ПОНЕТИ
МАЈОРА ГРЕЈГА...
БРЗО... ДА СЕ
УКРЉАМО!

У ОВОМ БРОЈУ: Зајречен
коловоз. Једна звезда се
јаси. Борба на живој и
смрт. Ловачке јриче. Мо-
лим за ваше крило, млада
јинивинко. Шах — эле-
менија игра. Анејоше.

КРОЗ
ВЕКОВЕ

АКРОБАТСКО
ПОСЛУЖИВАЊЕ

У старој Грчкој на ве-
ликим и свечаним гозба-
ма госте су забављале
девојке-акробаткиње ко

је су у исто време игра-
ле и улогу, да тако ка-
жемо, келнерица. Оне су
се кретале идући на ру-
кама и служећи вино —
ногама. Наш цртеж који
представља једну од
њих, начињен је према
једној старој хроници.

ЗЛОГЛАСНИ КАМЕН

Код старих Вавилона-
ца кудуру — међашњи
камен — представљао је
обраћени камен на коме
је често било исписано
ослобођење од порезе
оних којима је та земља
давана на обрађивање.

Код старих Грка на
међашњим стубовима би-
ли су исписани дугови
онога коме је земља
припадала. Атински за-
конодавац Солон (640—
559 пре наше ере) зако-
ном је поништио све ду-
гове и наредио да се с
њима уклоне „злогла-
сни“ камени стубови на
којима су била исписи-
вана задужења сељака.

СТАРОВЕКОВНИ
ФУДБАЛЕРИ

Из старих докумената
сазнајемо да су Кинези
још 400 година пре на-
ше ере играли неку вр-
сту фудбала. Цареви из
династије Тсиј имали су
по два приватна тима,

сваки са по 25 играча,
који су између себе и-
грали утакмице. Лопта
им је била од коже,
игралиште није имало
као данас вратнице, већ
су „голови“ обележавани
цртама. Победници
су добијали награду, а
побеђени су били биче-
вани.

Ripley's

Веровали или не!

ЛИМУН

ДУГАЧАК 28
И ШИРОК 27
САНТИМЕТАРА
ОДГАЗИО ЈЕ
ЛЕОН ИГЕН
ИЗ ЕСКОНДИДА
(САД)

НАЈДУЖЕ СТЕПЕНИЦЕ НА СВЕТУ!

СТЕПЕНИЦЕ КОЈЕ ВОДЕ ДО
СВЕТИЛИШТА НА ВРХУ ПЛАНИ-
НЕ ТАЈШАН (КИНА)
ИМАЈУ 6.000 СТЕПЕНИКА И
ДУГАЧКЕ СУ 1.540 МЕТАРА!
ТО СУ УЈЕДНО И НАЈСТАРИЈЕ
СТЕПЕНИЦЕ НА СВЕТУ

БОГАТСТВО НА ЖЕНСКОЈ ОДЕЖИ

ЖЕНЕ

У
ОРИЗИЈИ
(НЕМАЧКА)
НОСИЛЕ СУ
НЕКАД ОДЕЛА
И НАКИТ
КОЈИ СУ ПРЕД-
СТАВЉАЛИ
ЧИТАВО ПОРО-
ДИЧНО
БОГАТСТВО!
ЊИХОВА ОДЕЛА
БИЛА СУ
ПОКРИВЕНА
ПЛОЧАМА ОД
20-КАРАТНОГ
ЗЛАТА,
А НА РУКАВИМА
И РАМЕНИМА
ИМАЛЕ СУ
ПРИШИВЕНЕ
ЗЛАТНЕ
ЗВОНЧИКЕ.
ПОЈАС
И УКРАС
НА ГЛАВИ
ТАКОЈЕ
СУ БИЛИ ОД
ЧИСТОГ
ЗЛАТА.

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

ПРИНЦ КАЛНА

ТРАГИЧНА СВАДБА

ОД МУЛТАНА (ИНДИЈА)
КОМЕ ЈЕ НА ДАН ВЕНЧАЊА
БИЛО НАРЕЂЕНО ДА ИДЕ У РАТ, ИЗВРШИО ЈЕ САМО-
УБИСТВО ПОШТО ЈЕ ПРЕТХОДНО ОСТАВИО АМАНЕТ ДА
МУ МРТВОМ ОДСЕКУ ГЛАВУ И ПОШАЉУ ЈЕ ЊЕГОВОЈ
ВЕРЕНИЦИ —
СВАДБЕНИ ОБРЕД ОБАВЉЕН ЈЕ У ЗАКАЗАНИ ЧАС!

ДОЗВОЛА ЗА ВЕНЧАЊЕ

КОШТАЛА ЈЕ
1776. ГОДИНЕ
У ОКРУГУ
ОРЕНЖ,
(САД)
75.000
ДИНАРА

БИЈКА УМЕСТО УГЉА

ЛАРЕТА НЕОБИЧ-
НА СУЊЕРАСТА
БИЈКА КОЈА РА-
СТЕ У БОЛИВИЈИ,
УПОТРЕБЉАВА
СЕ У ОВОЈ ЗЕМЉИ
КАО ГОРИВО ЗА
„ЛОКОМОТИВЕ“!

Чарлс Лаутон, џин од готово 130
килограма, један од најсвестра-
нијих глумаца нашег времена, ле-
жи тешко болестан

Једна звезда се гаси

Онај ко је видео Чарлса
Лаутона као капетана у фил-
му „Побуна на броду Баути-
“, као генијалног сликара
Рембранта у истоименом фил-
му или као доброћудног, пре-
предног богаља у филму
„Звонар Богородичине цркве“
неће га никад заборавити. Ње-
гов гестаповски целат пома-
ман за уживањем у филму
„Славолук“ изазивао је код
гледалаца ледену лезу.
Уметнички дијапазон њего-
вих ликова био је толико раз-
личит да је свака фигура ко-
ју је остваривао била верна
животу. Он није играо извес-
ну личност — он је стварно
и био она.
Чарлс Лаутон се родио
1899. године у Јоркширу у
Енглеској. Када је имао 14
година, хтео је да постане ад-
мирал. Али, када је завршио
средњу школу, отац га је за-
полио у рецепцији хотела
„Клерик“ у Лондону. Његов
посао се састојао у томе да
посматра људе и да их оце-
ни, а понекад и да их ими-
тира.
Радо се подсмевао самом
себи. Никад није скривао сво-
ју ружноћу, чак иу често и-
стицао. Кад је био дете, дру-
гови су му се смејали, али се

он није љутио на њих. Говорио
је: „Волим оне који се смеју.“
У првом светском рату као
седамнаестогодишњи младић
јавио се као добровољац за
одлазак на фронт, али је био
отрован гасом и тешко боле-
стан се вратио у Енглеску.
Када је оздравио, родитељи
су му коначно дозволили да
посећује глумачку школу где
му је предала позната ен-
глеска глумица Алиса Гечет.
Она је од њега научила глум-
ца.
Када је имао 29 година Лау-
тон је добио највеће одли-
ковање колајевске академије
за улогу Хиганса у Шоовом
„Пигмалиону“. Ускоро се о-
женио глумицом Елзом Лан-
кестер која је верно, кроз цео
живот, делила с њим добро и
зло. Није их раставио ни Хо-
ливуд где је Чарлс био по-
зван да игра главну улогу у
„Хенрику VIII“.
Без претеривања, Чарлс Лау-
тон се може сматрати по-
следњим оригиналом нашег
века. Када је у Холивуду, у
филму „У знаку крста“ играо
Небона он га је приказао ша-
љиво. Режијер је после пре-
мијере био огорчен што се пу-
блика смејала Лаутоновом Не-

рону, али је Чарлс био оду-
шевљен, јер, како смо рекли,
целог свог живота је волео
оне који се смеју.
На свој позив је гледао са
великом озбиљношћу. Када је
под режијом свог пријатеља
Александра Корде снимао
филм „Рембрант“ прочитао је
мноштво књига да би прони-
као у душу и тело великог
сликара.
И поред његових огромних
успеха на филму, стално га је
привлачила позорница. Често
је напуштао Холивуд и играо
за незнатну гажу у Олд Трику
на славнијем позоршту Ен-
глеске А у Америци је осво-
вао своје властито филмско
удружење.
После другог светског рата
пропутовао је Америку узди-
к и попреко. Свет је стајао у
дугим редовима да би добио
карте за представе Чарлса
Лаутона.
Пре неколико година из-
гледало је да је дошао његов
тријумфалан повратак на
филм. У улози бранитеља у
филму „Сведок оптужбе“ по-
ново је опцијно публику. Ње-
гов последњи филм „Бурна
над Вашингтоном“ који је ре-
жирао Ото Премингер и који
је приказан ове године на
филмском фестивалу у Кану
— изгледа да је стварно по-
следњи, јер се из Холивуда
јавља да Чарлс Лаутон лежи
на умору у болници где је
недавно пренет ради испити-
вања. Назад о његовој боле-
сти гласи: операција непо-
требна, неизлечив.

РАСТ У СМ.	ТЕЖИНА У КГ.	ОБИМ ГРУ- ДИ У СМ.
174	77	99,4
173	76	99
172	75	98
171	74	98
170	73	97
169	72	97
168	71	96
167	70	96
166	69	95
165	68	95
164	67	94
163	66	94
162	65	93
161	64	93
160	63	92
159	62	92
158	61	91
157	60	91
156	59	90
155	58	90
154	57	89
153	56	89
152	55	88
151	54	88
150	53	87
149	52	87
	51	86
	50	86
	49	85
	48	85
	47	84
	46	84

ИСТИНА О СОПСТВЕНОЈ ТЕЖИНИ

мо две такве таблице са објашње-
њем како се њима треба служити.
Правом линијом спојте цифру која
означава обим груди. На месту где
се та линија сече са средњом лини-
јом наћи ћете колико треба да из-
носи ваша нормална тежина.

Не треба да се узнемирите ако
се ваша стварна тежина не поклапа
с нормалном. Одступања од плус
-минус 3 килограма за жене и плус
-минус 3,5 килограма за мушкарце
сматрају се нормалним и допусти-
вим. Међутим, већа одступања зна-
че нарушавање норме.

ЗА ЖЕНЕ

Како да дознате колико нормално
треба да сте тежки? На то питање
многи ће вам спремно одговорити:
„То је просто. Од своје висине изра-
жене у сантиметрима одбаците прву
цифру и добићете нормалну тежину
у килограмима“. На жалост, морамо
разочарати оне који своју тежину
одређују на овај заиста једноставан
начин јер он није тачан. Јер, и при
истој висини грађа тела је увек ра-
зличита па према томе различите ће
бити и нормалне тежине.
Стручњаци су ипак израдили та-
блице за децу и одрасле на основу
којих се може одредити нормална
тежина узимајући у обзир индиви-
дуалне особине организма. Доноси-

РАСТ У СМ.	ТЕЖИНА У КГ.	ОБИМ ГРУ- ДИ У СМ.
186	84	104
184	82	102
182	80	100
180	78	98
178	76	96
176	74	94
174	72	92
172	70	90
170	68	88
168	66	86
166	64	84
164	62	82
162	60	80
160	58	78
158	56	76
156	54	74
154	52	72
152	50	70
	48	68
	46	66
	44	64

ЗА МУШКАРЦЕ

Совјетска армија је напредовала према реци Одри у сусрет Немцима који су се налазили на супротној страни реке.

— Јуришом савладати непријатеља! — гласила је заповест.

Загрмеле су пушке. Полетели су авиони, кренули и тенкови.

Пошао је и тенкиста Шагов и тамад кад се нашао на противничкој обали нашао је на мину. Букнуло је страшни црни дим, а тенкиста је рањен у ногу. Пошто је изгубио много крви налазио се на измаку снаге. Осетио је наједном како га нешто заголица по главу, једном па други пут.

Једва покрену главу и угледа пса на чијим се леђима налазила причвршћена торбица са црвеним крстом. Овај мали санитарца морао је да се пробије кроз кишу топовских гра-

НЕУСТРАШИВИ САНИТАРАЦ

ната, шрапнела и бомби да би доспео до рањеника. Шагов последњом сна-

гом раскопча торбицу и из ње узе завоје да би их некако превео и заставио

крв која је лопила — али у том изгуби свест.

Пробудио се у потпуној тишини под шатором једне покретне болнице. Битка се давно завршила и совјетски војници терали су непријатеља ка западу.

Тенкиста је тада дознао да га је пас спасао сигурне смрти. Чим је он извадио завоје пас се вратио онима који су га послали. Када су они видели да завоја нема кренули су за њим до рањеника кога су одмах пренели у болницу и указали му хитну помоћ.

»КЛИСУРА ВРТЛОГА«

Бердап или Бердапска клисура највећа је речна пробојница у Европи, коју су усекле воде отоке некадашњег Панонског језера, а када је оно ишчезло, усецање клисура наставио је Дунав.

О дужини Бердапске клисура постоје различити подаци: од 130 до 142 километра и они се упорно преносе из уџбеника у уџбеник. Међутим, стварна дужина Бердапске клисура (од подводне стене Германије до села Гура Вој) износи само 98,5 километра. Клисура се састоји из четири сутеске: Горња или Голубачка, Госпођин вир, Казан и Сипски канал. И три котлине: Љупковске, Дзџомилиановачке и Оршавске. Највећа дубина је 82 метра и то у Госпођином виру код стене Пјатра Лунга. Име клисура потиче од персијске речи „гирдап“, која значи вртлог. Турци су је прихватили у облику гердап са истим значењем, а ми смо је примили од Турака у измењеном облику — бердап. Према томе, Бердапска клисура значи

„клисура вртлога“. Име јој је оправдано; јер у њој има заиста много вртлога.

КОШЋУШКОВ ВРХ

Кошћушко је највиши планински врх у Аустралији који има 2.234 метра. Име истакнутог борца за слободу пољског народа Тадеуша Кошћушког дао му је пољски истраживач Павел Стшелецки кад је открио ту планину и попео се на њу 1839. године. „Контуре овог узвишења, својом сличношћу са хумком подигнутом у Кракову над гробом Кошћушког силно су ме потресле, те и у туђој земљи, на туђем тлу, међу народом који је слободан и поштује слободу и њене заштитнике, нисам могао да одолим да планини не дам име „Кошћушког“, — писао је Стшелецки.

»МАЛА« ПАУЗА

Џејмс Кихоу, шездесет осмо годишњи пензионер, који се ове године уписао на правни факултет универзитета у Кен такију, наставио је школовање које је пре равно 50 година прекинуо. Наиме, Кихоу се, 1912. године уписао као студент права на чувени

Харвардски универзитет. На путу за Харвард прекинуо је путовање у Вестпоинту да би посетио брата који је био у чувеној тамошњој војној академији. Кихоу је подлегао чарима униформе и остао у Вестпоинту. Пре шест година пензионисан је као бригадни генерал и недавно је одлучио да настави своје прекинуто школовање.

БРАТКО И ЈЕВТИЦО

У француским поштама постоји јевтинији телефонски разговор који траје свега 20 секунди. Ево шта се може за тих 20 секунди рећи: „Хало, како си?“ — „Хвала добро, а ти?“ — „Хвала, такође добро, а твоја деца?“ — „Све је у реду. Како је отац?“ — „Лоше, а код тебе?“ — „Такође, дакле, довиђења“.

ШТА ИМ ТО ТРЕБА

На теренима за голф Иденхоуп, код места Хоршем у Аустралији, гаврани украду

годишње око 400 лоптица за голф. Врло се често догађа да покваре читаву игру јер лоптицу украду у најубудљивијем тренутку.

ЈА ПА ЈА

На основу знања да менаџери трипут више употребљавају реч „ја“ него остали људи, психолог др Марфи је израдио специјалан „тест менаџера“. Уколико испитивано лице више пута каже „ја“ уколико је сигурни да је као поручено за менаџера и према томе лако ће добити посао. Неколико америчких индустријских предузећа већ примењују овај прост метод за примање у службу.

ПАЈА ПАТАК
by Walt Disney

'ОКЕШ ДА КАЖЕМ ДА ЈЕ ПРОФЕСОР СТАЈА КОНСТРУИРАО МАШИНУ ЗА КОШЕЊЕ ТРАВЕ БОЉУ НО ШТО ЈЕ МОЈА?

ЗНАШ НА ЊОЈ НЕМА ТЕЛЕВИЗОР КАО НА ТВОЈОЈ...

...АЛИ У СВЕМУ ДРУГОМ ЈЕ БОЉА!

НЕ ВЕРУЈЕМ! ЈА САМ СВОЈУ ПЛАТИО ПОЛА МИЛИОНА!

ТО МОРАМ ЛИЧНО ДА ВИДИМ!

ГДЕ ЈЕ ТА МАШИНА ЗА ШИШАЊЕ ТРАВЕ ЗА КОЈУ ТВРДИТЕ ДА ЈЕ БОЉА ОД МОЈЕ?

ОХ! НИЈЕ ТО САМО МАШИНА ЗА ТРАВУ! ДОЈДИТЕ, УОСТАЛОМ, ДА ВИДИТЕ!

ЗНАТЕ, ТО ВАМ ЈЕ КОМПЛЕТАН БАШТОВАН, МОДЕЛ „ЛУКЕУЗ“!

ИМА ТЕЧНО БУБРИВО И РЕЗЕРВОАР СА ХЕМИКАЛИЈАМА ЗА УНИШТАВАЊЕ КОРОВА...

ОВО ЈЕ АУТОМАТ ЗА САРЕЊЕ СЕМЕНА!

ОНО ГОРЕ ШТУЦУЈЕ ЖИВУ ОГРАДУ... ОВО СКУПЛО ОПАЛО ЛИШЌЕ...

А КАРВА ЈЕ ОНА СПРАВА СА СТРАНЕ?

ОХ, ТО И ЧИНИ ОВАЈ МОДЕЛ ЛУКЕУЗНИМ... ТО ЈЕ БЕРАЦ КУПИНА И ИСТОВРЕМЕННО МУЉАЧА...

...ЕВО, ПРОБАЈТЕ ЧАШУ КУПИНОВОГ ВИНА!

Прича стварно почиње још 1939. у Јокохами. Јапанско ратно министарство морнарице држало је готово свакодневно тајне седнице јер је и уплитање Јапана у европски сукоб, па и у рат са Сједињеним Државама, постајало све извесније. Како онда осигурати себи надмоћ? Како савладати америчку моћ на Пацифику? Једини одговор је био: одмах почети са грађењем што јаче флоте.

Тајне инструкције послате су највећем бродоградилштву у Јапану, а огромне количне дрвене грађе испоручене из јапанских пилања. Хиљаде столара и грађевинских радника прилегли су да граде докове за бродове какве свет још није видео. Куће за 50.000 радника су реквириране и опасане болничком жидом. Најзад једног дана 1940. морнарица је издала наређење: „Од данас нико ко је запослен у бродоградилштву не сме напустити ограђени простор без специјалне пропуснице“. Тада је почео да се рађа бојни брод „Шајнано“.

У лето 1942. он није био ни упола завршен. Овај супер бојни брод са два брата „Ја матор“ и „Мусашијем“ био је највећи ратни брод досад саграђен: већи од немачког „Бизмарка“ који је тежио 50.000 тона, три пута већи од америчког бојног брода „Оклахома“. Челичне плоче на његовом трупу биле су дебеле пола метра, мотори су развијали јачину од 200.000 коњских снага, а топови су имали калибар 45 см.

У јуну 1942. у били за Мидвеј, јапанска морнарица претрпела је тежак пораз. Носачи авиона „Акаги“, „Кара“, „Сорну“ и „Хајриу“ су потоп-

Шајнано

љени а напад одбијен. Министарство морнарице се опет састало и одлучило да грађењу носача авиона треба дати приоритет. И тако је „Шајнано“ почео да се преуређује.

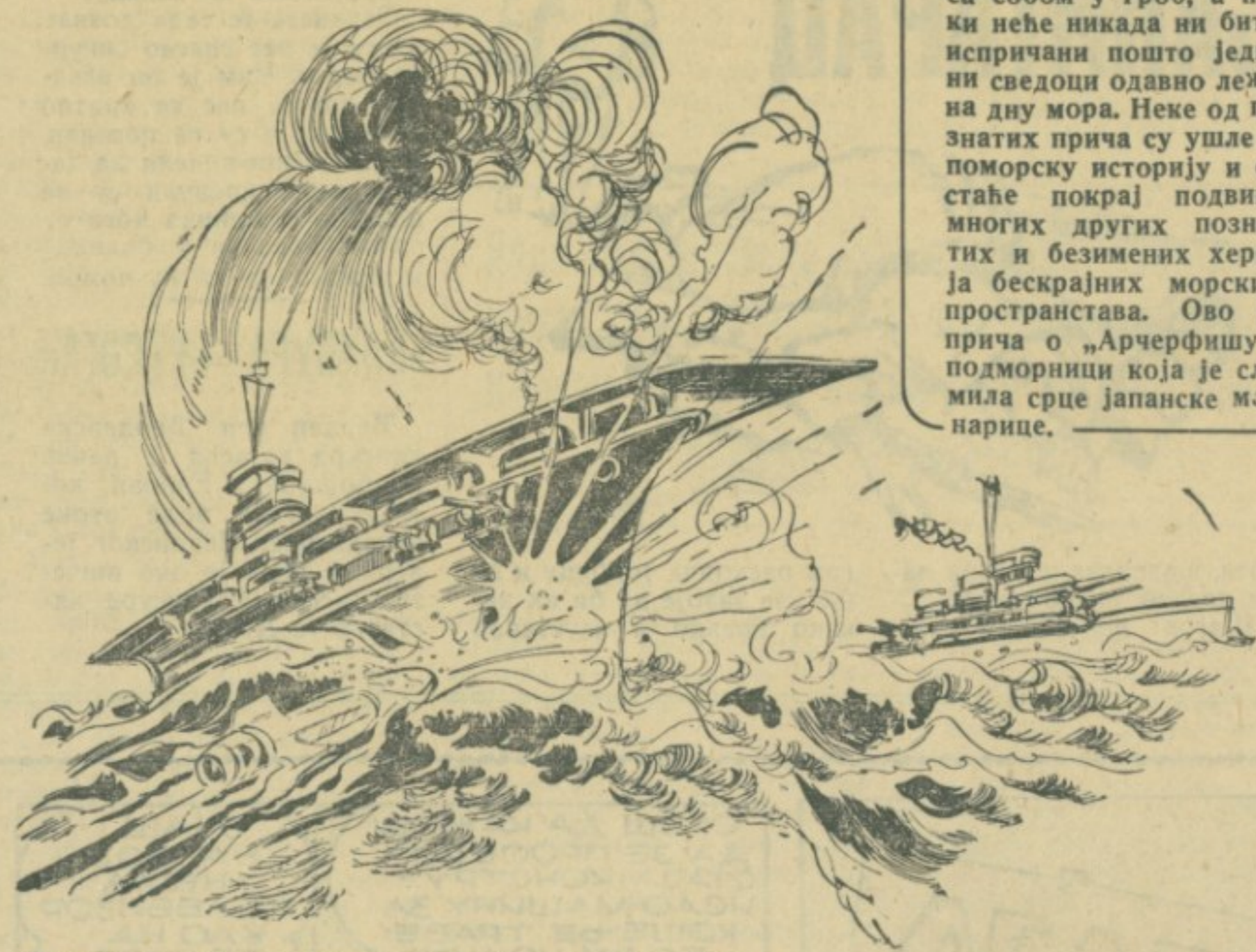
Али све то је изискивало времена а потреба јапанске морнарице за носачем постала је крајем 1944. критична. Најзад новембра те године „Шајнано“ је био скоро завршен.

Истовремено, јапанска обавештајна служба је јављала да треба очекивати појачане ваздушне нападе на област Токија и да нови брод може постати њихова жртва још пре него што буде испловно.

Али, „Шајнано“ још није био спреман за пловидбу. Иако су машине могле да раде и он се већ држао на води — многи детаљи нису још били проверени. Посада од 1900 обичних морнара, од којих неки никад нису још плували, налазила се да броду тек месец дана.

Али и поред свега тога, одлучено је да „Шајнано“ у пратњи четири разарача одмах отплови у сигурније воде.

Подморница „Арчерфиш“ са својих 15.000 тона тежила је свега педесети део од циновског носача авиона, а њена посада од 82 човека била је „микроскопска“ у поређењу са 3.200 људи колико је „Шајнано“ требало да има кад буде потпуно увршен у борбене редове.

Пошто је провела неко време на обуци у Перл Харбуру, „Арчерфиш“ је добила свој први ратни задатак 23. децембра 1943. и кренула у патролу по водама око Формозе. Већ том приликом успела је да потопи један јапански трговачки брод.

Месеци су пролазили и „Арчерфиш“ и њена посада више нису били новајлије. Она

је 28. новембра 1944. патролирала, заронена, југозападно од западног улаза у токијски залив. У 17,18 часова, изронила је јер је видљивост толико опала да је даље патролирање под водом постало немогуће. Капетан је наредио да њене страже пажљиво осматрају хоризонт и ра-

Неки догађаји из другог светског рата никад неће бити потпуно тачно описани, неки ће остати само у срцима људи који су у њима учествовали и живеће док их тихо не понесу са собом у гроб, а неки неће никада ни бити испричани пошто једини сведоци одавно леже на дну мора. Неке од познатих прича су ушле у поморску историју и остаће покрај подвига многих других познатих и безимених хероја бескрајних морских просторстава. Ово је прича о „Арчерфишу“, подморници која је сломила срце јапанске морнарице.

дар се неуморно окретао на свом торњу.

У 20,48 целом подморницом се пронела вест: „Успостављен контакт са радаром“. По величини светлосног трага на екрану, брод који је „Арчерфиш“ открила био је огроман. Капетан је наредио да се крене пуном брзином ка њему.

Отприлике један сат пошто је успостављен први радарски контакт осматрачи су са моста подморнице успели да виде, далеко на хоризонту, брод који су пратили. За тренутак су сви остали неми: нису поверовали својим очима — пред њима је био огроман носач авиона праћен са четири разарача. Сан сваког подморничара је — носач авиона. Пошто је издао потребна наређења командант се брзо спустио у радио-телеграфско одељење, и кроз етар послао шифровану поруку: НПМ V w 3ТУ 000 К... НПМ... што значи: „од „Арчерфиша“ команди подморничких снага на Пацифику и свим подморницама у јапанским империјалним водама: пратим велики носач авиона и четири разарача. Дужина 3230 север ширине 13745 исток брзина 20 чворова“.

Око поноћи носач и његова пратња су опет нагло променили курс. Капетан подморнице је почео да се зноји покушавајући да погоди којим ће правцем јапанске јединице наставити пловидбу. Пуна два и по часа је трајала ова напета трака.

Најзад у 3 сата „Шајнано“ је још једном променио правац, али овог пута управо ка месту где га је чекала америчка подморница.

Кроз подморницу је одјекнула узбуна и команда да сви буду на борбеним местима. После неколико тренутака подморница је нестала из под таласа.

Перископ напоље! Перископ је после неколико тренутака избио на површину. Непријатељски бродови се још нису видели али шум њихових пропелера постајао је све јачи и одлично се чуо на апаратима за прислушкивање. Сонар је дао њихов тачан курс. Тек после трећег изабацивања перископа капетану се откинуо тихи узвик:

— Имам га! Брзо су израчунати добитни елементи. Подморница је извршила потребне коректуре у свом курсу и намештала се у најповољнији положај за изабацивање торпеда.

Чекала је да се циљ што више приближи. Сваког секунда њен присутво је могло бити откривено са једног од разарача. То је била игра са смрћу и живицама. Перископ је последњи пут пробио таласе и онда, пошто је све још једном проверено, коначно је пала команда:

— Пали!

У интервалима по осам секунди шест торпеда су кренула ка свом огромном циљу. После тачно 47 секунди одјекнула је потпуна експлозија а тачно осам секунди доцније још једна. Кроз перископ је капетан видео два директна погоotka. Али сада више нема времена за посматрање. Он је знао да неће проћи ни неколико минута а разарачи ће се већ окомити на подморницу. Брз заокрет перископа показао је да један већ хрли ка „Арчерфишу“.

— Пуном брзином у дубину! — палио је наређење и подморница је под оштрим углом, пуном брзином заронила, а из даљине су се чуле још четири потмуле експлозије. Свих шест торпеда су погодила свој циљ.

Разарачи су пун сат засипали подводним минама место на коме се налазила америчка подморница али њихови напади нису били у стању да покваре расположење одважних посаде која је ликовала због постигнутог успеха.

У извештају који је поднео командант „Арчерфиша“ поткрала се једна грешка. Носач није потонуо одмах — како је посада подморнице веровала. Истине ради треба рећи да он не би ни потонуо да је посада на њему била толико извежбана и искусна као њен непријатељ. „Шајнано“ је био грађен тако да га теоретски ни 20 торпеда нису могла потопити и да је посада била сналажива а потребна опрема на њему исправна и довршена. „Шајнано“ се могао упркос шест погодака довући у прву луку. Овако, агонија овог морског циња је трајала сатима док најзад нешто пре 11 часова 29. новембра није коначно нестало из таласа.

Највећи ратни брод на свету није пловио отвореним морем ни пуних 20 часова.

ПОСЛЕДЊИ
МОМЕНТАЦИ

ЧЕТИРИ ИНДИЈАНЦА СКОЧИЛИ СУ ИЗА ЗАКОНА И ЈУРЧУЛА НА ЊИХ

ПУШКА СОКОЛОВОГ ОКА ПРАСНУ И ОБОРИ ПРВОГА ОД ЊИХ

ЧИНГАЧКУЧЕ, ТИ НАС ШТИПТИ ТИ УНКАСЕ УЗМИ НА СЕБЕ ПОСЛЕДЊЕГ... МИ КЕМО ОСТАЛУ ДВОЈИЦУ!

ЈЕДАН ОГРОМАН МИНГО СКОЧИО ЈЕ НА СОКОЛОВО ОКО.

ГОТОВО ЧИТАВ МИНУТ ОДМЕРАВАЛИ СУ СНАГУ СВОЈИХ МИШИЦА

ПРВИ ПРОИЗВОДИ

У месту Крапи, у Словенији, још у 14. веку радила је пећ за топљење гвоздене руде. Први металурзи овог села лили су комаде гвозђа тешке и 500

до 600 килограма. Њихови први производи били су ексери за поткивање коња, као и гвоздени фењери и лустери.

НА КОРЕНУ ХРАСТА

Јака олуја оборила је 1858. године велики стари хрст на Вињем врху, у близини Оточца на Крки. На корену обо реног хрста налазиле су се многе наруквине,

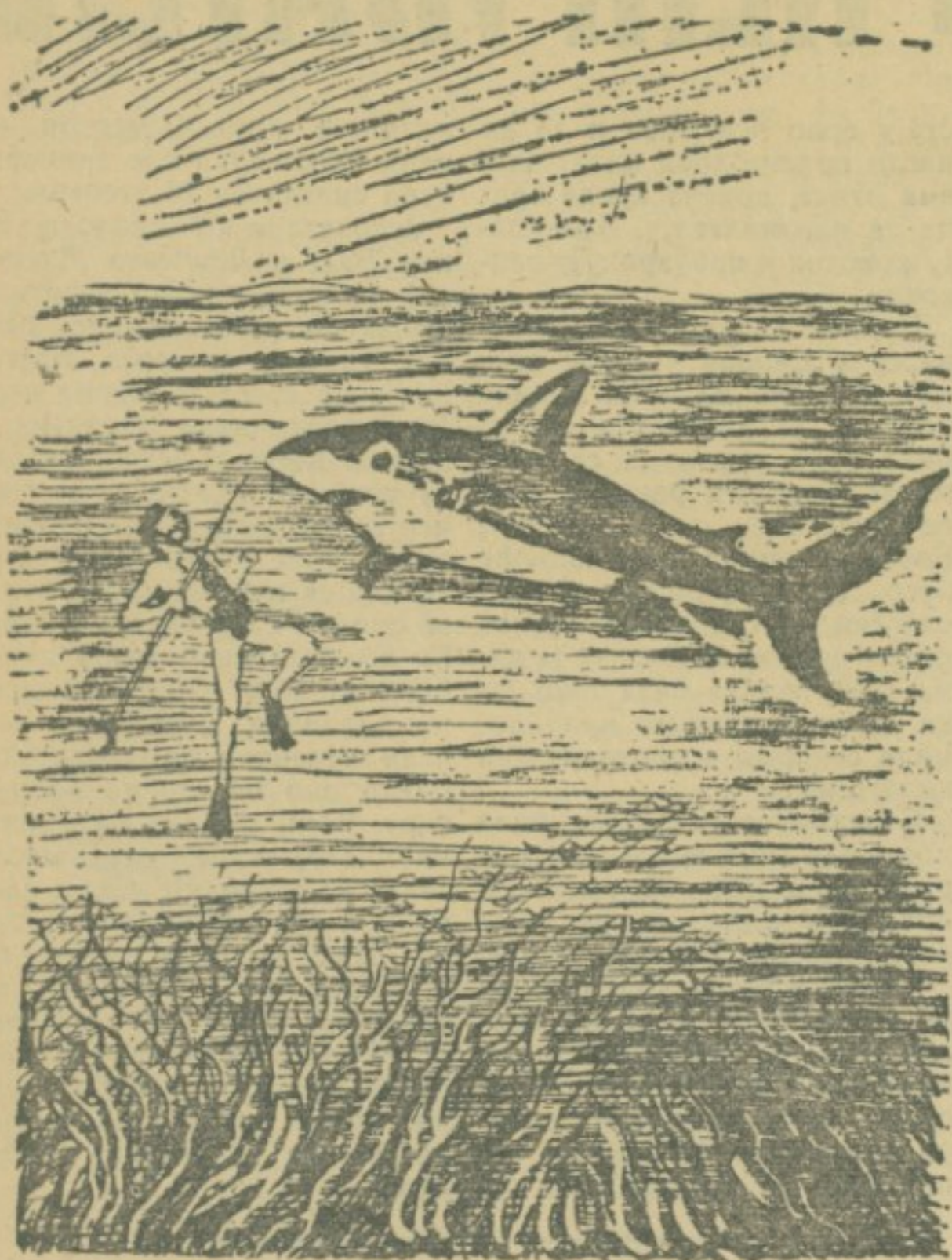
огрлице, фибуле и разни други илирски украси. Овај хрст је у ствари израстао на великој старој илирској гробници.

ЦРНА ТАБЛА

У Крању се налази такозвана црна табла од 1 X 1,30 метра, израбена 1817. године. На њој је белим словима исписано да је у Крању тада владала страшна глад и да су људи мо-

рали да једу траву. На овој табли насликана је и једна кашика која симболично објашњава колики је био оброк који је додељиван најгладнијим становницима тога краја.

БОРБА НА ЖИВОТ И СМРТ

харпун и почео да виче и урла као никад дотад у животу. На сваки његов крик ајкула би успорила своју брзину и застала на неколико метара испред њега.

Тако мора да се осећа миш — пролазило је Флојду кроз главу — пре него што се мачка, пошто се довољно поиграла с њим, одлучи на последњи, судбоносни скок. Истина, он није мислио, нити је могао да мисли, баш дословно овако како је овде на писано. Мислио је на скок... и не сачекавши ајкулин „скок“ замахнуо је свом снагом и ударио харпуном посред сатанске њушке што се састојала из похлепних очију и оштрих зуба спремних да шкољцу. Као из даљине долазило му је до свести брујање моторног чамца.

— Ево нас... — чуо је и гласове својих пријатеља док су се сагињали преко ивице и увлачили га у чамца.

— Како ти је само пало на ум да харпунем ловиш ајкулу? — са чуђењем је запито један од њих јер није могао ни да замисли какве је ужасне тренутке у тој наметнутој и неравномерној борби преживљавао Флојд који је, тек што је увучен у чамца, изгубио свест.

Ова борба на живот и смрт није измишљена. Место догађаја била је калифорнијска обала крај Сан Франциска. Један младић, по имену Флојд Пер, отиснуо се на море с неколицином пријатеља у моторном чамцу. Сви су били одушевљени подводни риболовци. Наоружан харпуном Флојд се спустио из чамца и заронио...

Био је већ прилично дуго у води а никако да наиђе чак ни на мању рибу. Изнервиран помало толиким неуспехом кренуо је према површини. Изнад себе је угледао наједном велику сенку.

— Добро сам одмерио простор — помислио је — то може да буде само чамца.

Био је већ уморан и унапред се радовао што ће ускоро да се испружи у чамцу и изложи тело сунцу. Поред тога био је жедан а горе га је чекала боца воћног сока везана око грлића кананом и спуштена у море да се на сунцу не би прегрејала.

Зар тамо не виси боца? Тачно поред бело обојене кобилице чамца.

Али, оно што је Флојд изнад себе видео није била бела кобилица, а ни оно што се крај ње њихало тамо-амо није била боца с воћним соком.

Не — то је било једно од трбушних пераја једне четри метра дугачке плаве ајкуле.

Посматрана с горње стране ова неман од главе до репа изгледа плава као крижуља. Доња страна јој је заслепљујуће бела. Због тога

није чудо што је Флојд од ајкулиног трбуха помислио да је дно чамца.

Када је приметио своју заблуду било је већ касно. Изронио је тачно крај ајкуле. Уместо прамца свог чамца угледао је пред собом циновске разјапљене чељусти — са читавом батеријом оштрих зуба што су подсећали на бетонске зупце на зидовима ка кве тврђаве.

Муњевице се бацио у страну и у последњем тренутку избегао оштре зубе који су шкољцули у празно. Али, зато му је десно бедро горело као ватра: бољњикаво ајкуло леђно пераје раздерило му је кожу као тестером.

Неман је пролетела крај Флојда али се одмах окренула и отворених чељусти поново кренула на младића.

Флојд се некако неодређено сетио да је негде једном прочитао како се ајкуле могу уплашити виком. Али, то сећање му није било довољно да у свом смртном страху, истисне из грла више од једног крика. Ипак, ајкула је променила правац и пошла десно од Флојда да би се после неколико метара зауставила и брзином делфина на чинила велики круг око своје жртве.

Тек у том тренутку Флојдови пријатељи у чамцу приметили су ајкулу. Сада су тек схватили зашто је малочас крикнуо. Упалили су мотор и највећом могућом брзином кренули према месту где се налазио њихов друг.

Али, ајкула је била бржа. Секла је воду као торпедо. Флојд је чврсто стегао свој

ИНКЕ СУ ПРВИ ГАЈИЛИ КРОМПИР

КРОМПИР НА ПРУСКИ НАЧИН: СЕЉАЦИ СУ ПРИСИЉАВАНИ ДА ГА ГАЈЕ И УПОТРЕБЉАВАЈУ ЗА ХРАНУ

КАД ВИДИМО ЦВЕТ КРОМПИРА, РАЗУМЕЋЕМО ЈАПАНЦЕ

ИСТОРИЈА У КУХИЊИ

Кромпир се међу поврћем налази на првом месту — он се у Европи највише употребљава. Верује мо да домаћица која љушти кромпир за ручак, и не сања колико тај квргави плод земље има занимљиву историју.

Колико је познато, Инке су први употребљавали кромпир као храну. Шпанци су после откривања Јужне Америке, у 15 веку, донели у Европу поред других драгоцености и кромпир. А он је ту примљен са много предрасуда: у Енглеској га је црква

забранила зато што се у Библији не помиње; у Француској су га десетинама година сматрали само сточном храном, док га за време једне неродне године није агроном Пармантије препоручио као замену хлебу, због чега су у Немачкој сељаци чак присиљавани да га гаје и троше; у Јапону је све до 1900. гајен само као украсна биљка.

Данас на Европу пада 80 одсто целокупног приноса кромпира. Један део се извози — у његову постојбину Америку.

У историји Европе један рат чак носи назив „Кромпирни рат“. Трајао је од јула 1778. до марта 1779. године, а вођен је између Пруса и Саксонаца с једне и Аустријанаца с друге стране. То у ствари није био рат у правом смислу речи, већ нека операција и маневара чији је главни циљ био да се дође до хране или да се непријатељу онемогући да је нађе. За готово годину дана „кромпирног рата“ погинуло је на обе стране око 20.000 војника.

WALT DISNEY'S

ВЕЛИКИ РИЂА

ЗАВРШИО СЕ ПРВИ ДЕЧАКОВ ДАН У СЛУЖБИ СОПСТВЕНИКА ВЕЛИКОГ РИЂА...

ЛАКУ НОЋ, ЛЕДИ... ЛАКУ НОЋ, БРАУНИ...

ЛАКУ НОЋ, ВЕЛИКИ РИЂА!

НЕ! НЕМАМ ТУ ЧАСТ ДА СТАВАМ У ИСТОЈ КУЊИ С ТАКВИМ СИЉНИМ ПСОМ!

СЛЕДЕЋИХ ДАНА ТРЕНЕД ЕМИЛ ПОУЧАВАО ЈЕ МАЛОГ РЕНЕА...

ЕМИЛЕ, ИЗВЕДИТЕ РИЂУ!

БУДИТЕ СТРОГИ С ЊИМ, ЕМИЛЕ! ДО ИЗЛОЖБЕ У ВЕСТМИНСТЕРУ НЕМАНИ МЕСЕЦ ДАНА!

ДА, ГОСПОДИНЕ!

ТРГНИТЕ МУ ГЛАВУ ГОРЕ, ГОРЕ, ЕМИЛЕ!

МУЊНА И ТЕШКА ДРЕСУРА СЕ НАСТАВЉАЛА ОВЕ ДОК ДЕЧАК ВИШЕ НИЈЕ МОГАО ДА СЕ УЗДРЖИ...

АКО БИ... АКО БИ ГОСПОДИН БИО... МАЛО НЕЖНИЈИ...

С ГАЗДОМ СЕ НЕ ТРЕБА ОБЈАШЊАВАТИ, ЗАР НЕ?

НЕ... СЕМ АКО НЕ ЖЕЛИШ ДА ДОСТЕПШ НА ЛИСТУ НЕ ЗАПОСЛЕНИХ...

ЕВО, ПОВЕДИ ГА У ШУМУ ДА СЕ МАЛО ИСТРЧИ! АЛИ, НЕ ГИШТАЈ ГА СА КАИША!

РАЗУМЕМ!

НАПРЕД, РИЂА! ТРЧИМО!

ВЕЛИКИ РИЂА, КОЈИ ЈЕ БИО НИЧИЈИ ПАС, СТРАХОВИТО СЕ ТРУДИ ДА ПОСТАНЕ НЕЧИЈИ!

НАСТАВИЋЕ СЕ

ЗРНА ЗНАЊА

ИЗ ЗБИРКЕ ЧИКА СТАЈЕ

Док се питамо шта треба отпочети, тренутак почетка већ је прошао.

Што се камен више котрља, више се и заобљиве.

Не може се у журби радиати полако и обазриво.

Где нема слоге — ту пресакне извор љубави.

Човеку без срца не помаже памет.

Брже зарасту ране задате ножем, него речима.

Ко зло говори — зло и чује.

Комшија види приходе, а не види расходе.

Ко живи у добру, а тражи боље, нека се не жали када га снађе горе.

Када је свађа у кући не може се ни пепео сачувати.

Где нема мира — жалостан је живот.

И од злата има отпадака.

Лепа реч гвоздена врата о твара.

Благо оном ко има једно око у граду сепелих.

Зла уста свашта кажу.

ПРИЈАТЕЉ ИЛИ НЕПРИЈАТЕЉ

ПОЛАРНИ ИСТРАЖИВАЧИ (Стара гравира)

Заблуде о хладноћи. У сусрет »зиду мрзак«. Хладноћа која лечи. Када се вино мрзне.

Пре открића хлороформа хладноћа се користила као анестезија а и данас са успехом служи у зубној хирургији.

Хладноћа је савезник и у козметички и естетској хирургији. Помоћу криокротера, оловке са снегом од угљеног диоксида која омогућава снижавање температуре до 80 степени испод нуле, готово сасвим се уклањају трагови ожиљака, мрље на кожи и пеге на лицу. Хладноћа омогућава лагану ферментацију у индустрији пива, даје вино и другим алкохолним пићима њихову бистрину и само захваљујући њој сир рокфор добија свој изванредни укус. Хладноћа обезбеђује шчвршавање лепака, емулзију фотографија, одлепљивање оптичких стакала а у рударству прокопавање тунела у трешњи и нехемогеним подземним слојевима.

Многима може изгледати чудно — али најлепши дар хладноће је сам живот. Без сталног дејства ледених наслага и вечитог мрза који је трајао хиљадама миленијума никад се стене не би распаде и претвориле у прах, песак и земљу у којима је настао првобитно биљни свет а захваљујући њему и животињски.

Велике хладноће могу, неоспорно, човеку да нанесу и

многе невоље. На мразу од неколико десетина степени чини нам се да удишемо олово. Течност на слузокожи носа се смрзава, зној се леди испод одела, плућно ткиво може да буде уништено а дешава се чак и да се смрзну течности у оку што проузрокује слепило. Коса, нокти и зubi постају ломљиви. Руски биолози су демантовали заблуду да се и кости замрзнутог тела или појединих удова лакше ломе него обично. Да би до ових сазнања дошли, они су замрзнуте жабе бацали свом снагом о тло али је отпорност њихових костију остала иста. Сасвим је друго са месом и кожом која на хладноћи није од 50 степени, трпе знатне промене.

И „мртва“ материја на великој хладноћи подлеже променама. Метали се кристализују. Последице тога су најбоље осетили канадски дрвосече у току прошле зиме када су им се сечива тестера ломила као да су од стакла, експри претварали у прах а секире постајале неупотребљиве. У случају велике зиме једини је лек претходно загрејати метале. И Немци су у току прошлог рата на руском фронту добро осетили последице зиме: њихова аутоматска оружја су се заглављивала, артиљеријски прорачуни су због скупљивања инструмената били погрешни, гусенице тенкова су се ломиле, уље се замрзавало, гуме трошиле, батерије брао исцрпљивале а свенице нису давале варницу.

Француски научник Шарл Рише и Паул Пикте мисле да несрећни случајеви зиме нису последица промрзавања, већ наглог загревања већ промрзнутих делова тела. Њујоршки лекари Курт Ланг и Ј. Ј. Бојд, су отишли даље и показали да под дејством велике хладноће крвни капилари по-

стају врло осетљиви и да их нагли прилив крви кида: плазма отиче, црвена крвна зрнаца се нагомилавају, блокирају крвоток и проузрокују гангрену.

Највеће хладноће забележене су у Европи у старо време: хронике из 1410. године веде да је замрзнута земља била тако тврда да се нису могле ископати раке за многе људе који су у Западној Европи помрли од хладноће него су стврнути лешеве слагани као цепенце један преко другог. У Паризу је зима 1558. године била тако јака да се замрзнута вино ломило секиром и продавало на килограм.

Страховито је хладна била последња зима првог светског рата, онда 1928—29. године и прве три зиме другог светског рата од 1940—42. године.

Северисточни крај Сибира је најхладнији крај на земљи. Друго се сматрало да рекорд носи Верхојанск где се скоро сваке зиме температура спушта на 70 степени испод нуле. У ствари још је

хладније село Ојмсакон на реци Индигирки где температура силази на 78 степени.

Југословенски биолози Иван Ђаји и Лепосава Марковић су први научно испитали заштитно дејство вуне, разних тканина и перја. Најтоплије од свега је пачије перје, а затим вуна од оваца и зечева. Киша и ветар нимало не умањују заштитно дејство перја, али смањују за 40% крзна и вуне. Крзно боље штити кад се његове длаке налазе споља. Слој ваздуха између коже и двострука капа за главу за 15% отпорност према хладноћи. Ако бисмо желели начинити најефикасније одело оно би, према професору Ђаји, морало бити овакво: слој вуне, слој масне свиле која изолије влагу, слој коже и двострука капа за главу. Сваки од ових слојева би у ствари био састављен од три тања слоја исте материје. Човек у овако начињеном оделу могао би издржати више часова напољу на температури од 50 степени испод нуле.

ЗБОГ ЧЕГА

Колико живе и од каквих све болести умиру лекари желели су да утврде неки емпирички научници. Испитивали су узроке смрти око 11.000 лекара и утврдили да је њихов век просечно дужи, али да највише пате од шећерне болести. До 60. године и изнад 70. смртност међу лекарима је мања него код људи других професија. Једино у годинама између 60. и 70. умире више лекара него других.

Болести од којих обично умиру други људи ређе су у лекара. У поређењу са другим позивима смртност лека-

ра од срчаних болести већа је за 3 одсто, а од шећерне болести за свих 35.

РЕНДГЕНСКИ АПАРАТ У ПРОДАВНИЦИ ОБУЋЕ

У неким земљама, Швајцарској и Енглеској, постоје специјални рендгенски апарати у продавницама обуће који показују како стоји стопало у новим ципелама и према томе се купац одлучује да ли обућу да узме или не.

Песници радо певају о топли, сунцу, благим поднебљима и јужним морима. Хладноћа и зима заузимају мало места у стиховима а и тада се оне најчешће помињу као нешто непријатно.

Сасвим је обрнут случај кад су у питању историчари и ратни хроничари. Они много чешће помињу зиму а нису ретки случајеви да је она бивала главни чинилац победе и над надмоћнијим непри-

јатељем. Само захваљујући залеђеном језеру Залдерзе француски генерал Пишегри је 1794. године уништио холандску флоту.

У науци се о хладноћи само најлепше говори

Лед је велики савезник медицине. Он се употребљава против крварења, повишене температуре код запаљења плућа и тифусне грознице као и код стомачних болова.

ИЗ СТАРОГ ЈЕЛОВНИКА

Када бисмо се запитали како и чиме су се хранили људи из палеолита свакако бисмо добили овај одговор: биљем, печуркама, воћем, мамутима, медведима, јеленима.

Прескочимо векове и погледајмо људе из античког Рима. Да би се организовао лов на свега неколико хектара земље страдала су цела имања. Како су се племићи хранили и колико су били халапљиви сведочи нам забелешка историчара Макроба. „Извесни Метелис, првосвештеник, пред своје званице изнео је ове „ситнице“: рибе, каменице, дроздове, затим бубрежњаке од јелена и дивљег вепра; свињско месо, дивље патке, печене зечева

Гали су били изненађени разноврсним јеловником Римљана, јер њихово национално јело је био дивљи вепар на ражњу шпикован белим луком, и обично пуњен надеом од дивљих зечева, кокошака, гусака и препелица.

У почетку наше ере проповедана је умереност у јелу, али се убрзо на то заборавило. У средњем веку витезови-ловци приређивали су светковине на којима су служене разне ђаконије. На ручак се позивало ловачким рогом, а затим су у поворци долазили пажеви са разним јелима, праћени свирачима да би гостима обед што више пријао. Јела су прављена веома декоративно у облику тврђаве или цркве. Уз то је служено неколико врста вина. Није било богатог обода без ждралова, корморана, чапљи, лабудова, целе телади гарниране угојеним петловима, без шарана, и јегуља преливених аспиком у неколико боја.

У нашим народним песмама највише се помиње „внујско дебело месо и вино“, али наши пре-

ци јели су и месо дивљачи и рибу, затим свеже и сушено воће, пили вино, медовину и тако даље.

Јеловник наших старих није занимљив само по томе шта су кували, него и како су звали поједина јела. Овде ћемо набројати како су справљана нека мрсна и посна јела и како су их наше баке називале.

Наголо се звало јело које се готовило само од меса с црним луком и празилуком.

Јајчањак је приправљан од неколико размућених јаја и пројина брашна. Све би се то размутило у млеку или, ако њега нема, у води. Тепсија би се намазала машћу и у њу сасула та смеша, и под сачом испекла.

Чолама се звало јело од зечјег меса које се готовило као и червиш од пилетине.

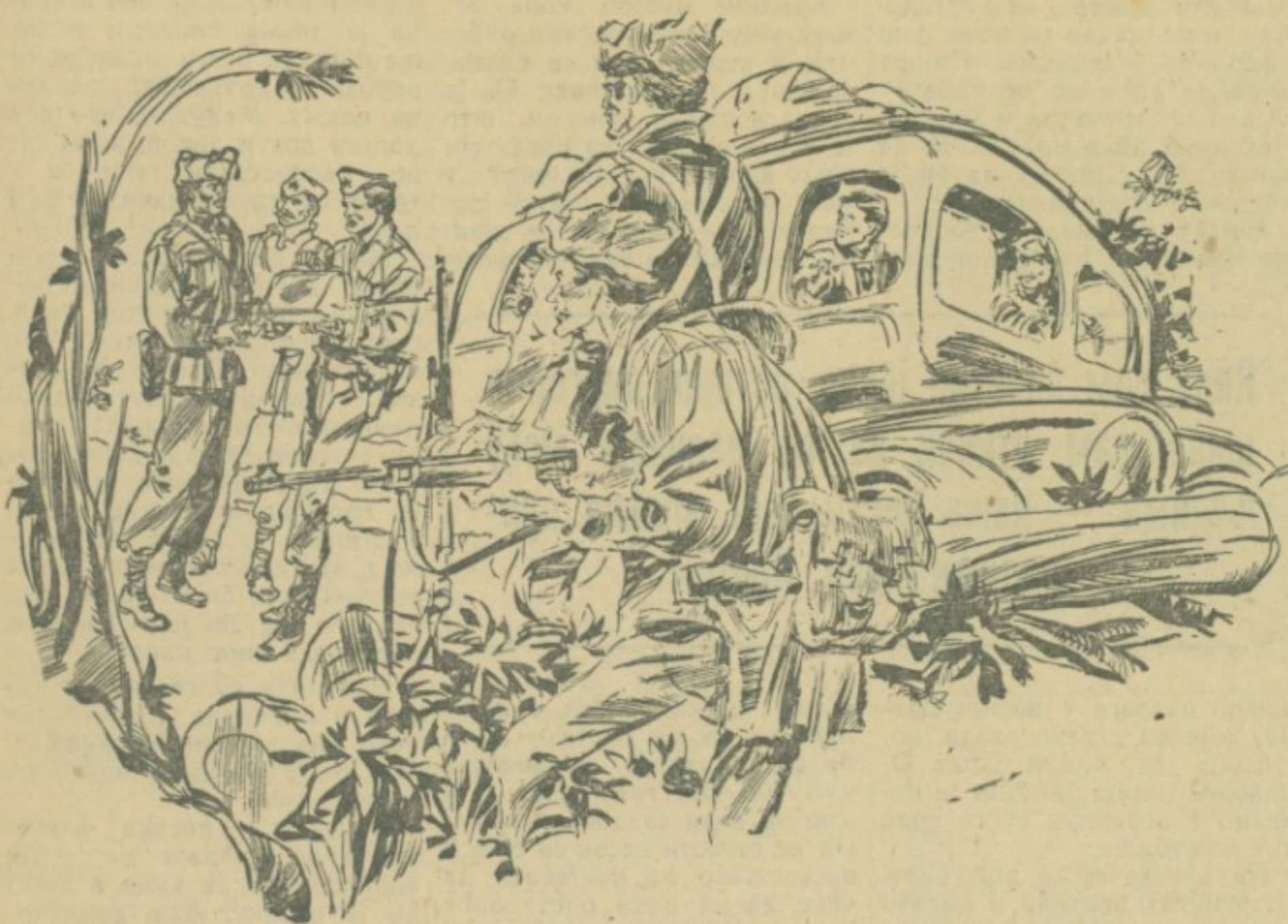
Подробица се правила од исецканих црева и птериде попржених са мало лука, паприке и бибера. Као надев то се стављало и зашивало у прасе или јагње и пекло све заједно.

Орешњак је било посно јело. Правио се као и гибаница али су стављане као фил истуцане орехове језгре са зехтином, луком, туцаном паприком и водом — колико је потребно.

Посно печење правило се на овај начин: нарезло би се црна лука на котурице, а тако исто и кромпир. У то би се усую пиринач, затим би се све посуло туцаном паприком, налило водом и ставило у тепсију да се под сачом крчка док не уври вода.

Поред ових било је и других обичних посних јела као: пасуљ, сочиво, боб, грашак и друга која су се готовила као и данас.

ЗАПРЕЧЕН КОЛОВОЗ

Како је партизански одред „Емин Дурак“ запленио албанске наполеоне које је виши службеник италијанске банке носио за исплату квислиншке војске

То је значило да ће 1. фебруара 1943. из Призрена кренути један виши службеник италијанске банке с кофером пуним албанских наполеона ва исплату своје војске у Црној Гори. Ини ће преко Баковице, редовним аутобусом на линији Призрен—Пећ, у дискретној пратњи једног полицајца.

Службеник је веровао да му јаче обезбеђење неће бити потребно јер ко би могао знати каквим послом путује и шта носи у коферу који се ни по чему није разликовао од пртљага осталих путника. Најмање је очекивао да ће то сазнати руководство партизанског одреда који је ноћу дејствовао у околини Баковице, а дану се враћао у град.

Док је окупатор после сваке акције обилазио шумарке и околна брда трагајући за овим одредом, партизански борци су мирно лежали у кућама домаћина на периферији насеља у коме су се на-

лазиле јаке италијанске снаге и јединице албанске квислиншке војске. Окупатор није могао ни слутио да се баш ту, у његовом јаком гарнизону сместила главна база партизанског одреда, нити је очекивао да они могу ишта знати о путовању једног вишег службеника италијанске банке.

Тајни сарадник партизана

Најподробније податке о путовању тог службеника и садржини пакета који носи, партизани су добили од човека који је радио баш у италијанској банци а сарађивао

са ослободилачким покретом. Чим се почело говорити о преносу албанских наполеона, он је на уобичајени начин о томе обавестио партизанску организацију у Призрену. Извештај је тајним каналом стигао још истог дана до Баковице, управо до чланова Обласног комитета Боре Вукмировића и Рамиза Садића. Са командантом одреда сачили су одмах план акције о одузимању новца у коме се тада много оскудевало.

У рано јутро, пред само свитање, нечујна колона одреда је промакла попут сенке и нестала у шумарку на домаку града. Негде на пет-шест километара од последњих кућа борци су поставили заседу крај пута који води из Призрена

Кофер пун наполеона

Балванима су закрчили коловоз и легли у јарак покрај њега. Поље је било пусто а и на путу никаквих возила. Негде око 9 часова појавио се аутобус. Изненађени возач је пред препреком зауставио кола. Борци су већ држали возила на нишану и најлакше је било да притисну обараче. Али то им је било забрањено да не би страдали путници. Дигли су се из закљона с пушкама на готово. Пратилац службеника банке дочекао их је ватром. Сви су намах полегли. Само се Издир Битица, низак крштљив младич пробио до аутобуса и из погодном угла првим рафалом сасекао пратиоца. Банкарски службеник, Италијан, дигао је руке не употребивши уопште оружје и на захтев партизана послушно предао пакет, кључеве и пиштољ.

На друму је остао оштећени аутобус, а партизани, пошто су путницима објаснили због чега су ово учинили, пошле су с кофером који је био набијен наполеонима право у Баковицу.

Поред плотова и преко башта стигли су до куће у којој је било седиште чланова обласног комитета партије.

Тек ту су отворили кофер. Нико од присутних није никад видео толико новца. Употребљен је одмах за набавку одеће, обуће, радио-апарата и материјала за партизанску технику. Нешто је подељено и сиромашним породицама партизана и палих бораца.

У опкољеном граду

Дан-два касније целокупна окупаторска војска из гарнизона опколила је Ханк махалу у којој је боравио одред. Као и увек он је био на окупу (у две-три суседне куће) и под оружјем. Први налет је одбијен али се одред почео под заштитом неколико бораца на које се сручио прави пљусак челика, повлачити из својих база. Борце су штитиле високе камене оградне којима је била опасана свака кућа и свака башта. Дворишта су међу собом била повезана капицима, које су мештани по договору с партизанима оставили отворене али су их ови по проласку за собом закључавали и тако успоравали напредовање нападача. Благодарношћу главнина се несметано повлачила.

Када су се после вишечасовне борбе окупили у пољу ван града, далеко од сваке опасности — сви су били на броју.

»ТУРЧИН« И МАМАЉУГА

Дрвосече и становници планина Штајерске и Корушке једу, поред осталог, такозвану „турчин“-кашу која у свему личи на паленту. То је кувано кукурузно брашно. Ова густо кувана каша прелије се врелом машу. У овим крајевима кукуруз називају именов „турчин“, зато што је та биљка, иако у ствари потиче из Америке, у ове крајеве стигла преко Балкана.

У Румунији се слично јело зове мамаљуга. У води се густо укуза кукурузни гриз. Када се охлади, исече се у кришке и под називом мамаљуга служи као храна. Мамаљуга се једе за доручак са врелим млеком, за ручак уз кувану храну, а за вечеру са масним овцијим сиром.

Име добили по трсци

На реци Волги, у Волгоградској (бившој Стаљинградској) области налази се град Камшин, иначе важно пристаниште на Волги. У њему живи преко 50.000 становника, а основан је 1668. године на левој обали реке Камшинке. Она је то име добила по трсци којом су обрасле њене обале. Према томе, Камшинка значи „Тршчана“ (река), а Камшин значи „Тршчани“ (град). У Камшину се налази велики текстилни комбинат, више млинова и фабрика стакла.

Писмо које је те ноћи донео курир из Призрена било је врло кратко: „Полазе сутра у осам часова. Остало све по ранијем договору“.

ЗИМСКИ САН СВАКЕ НОЋИ

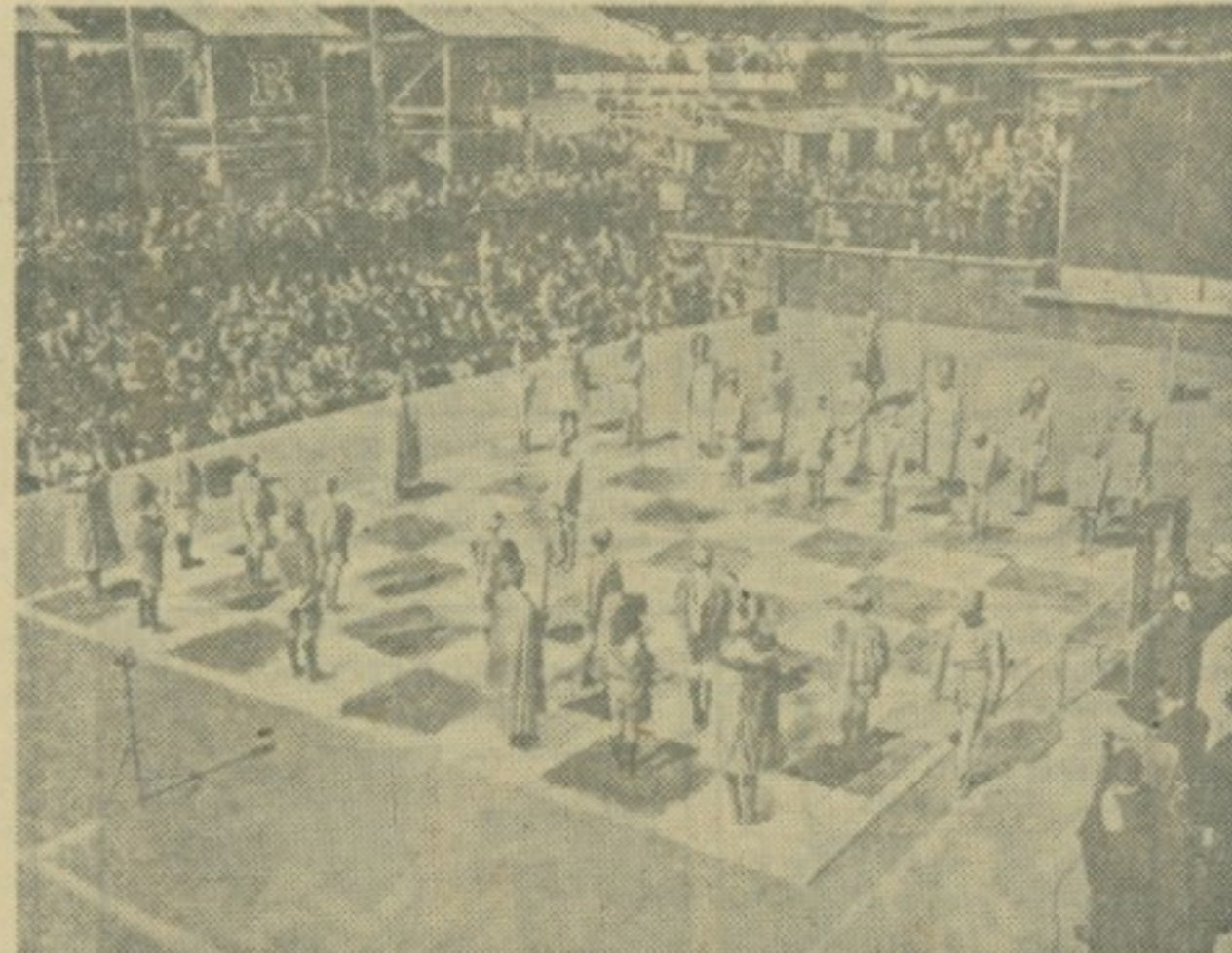
„Летеће драго камење“, најмање птице јужноафричких прашума, колибри, нису само најмање и најневероватнијих боја птице, већ и најнеобичније.

Колибри су доскора за науку били једна врста загонетке. Није се знало како могу толико дуго да живе кад непрестано лете и троше огромну енергију. Ове малене птице америчких тропских области, располажу огромном енергијом као да су праве машине. Без тешкоћа могу да лебде у ваздуху на једном истом месту — просто се „залепе“ за ваздух. Из те статичности полете толико хитро да их наше око није у стању да прати.

Северноамерички научници су тек недавно до-

шли до закључка да колибри штеде енергију захваљујући дубоком сну који је налик на зимски сан животиња. За време сна у трошак енергије се смањује на једну дванаестину. У мировању температура тела опада и колибри се у правом смислу речи „хладни“. Током овог необичног сна он је укочен. Ако се стави у руку он се постепено буди и после краће паузе прхне.

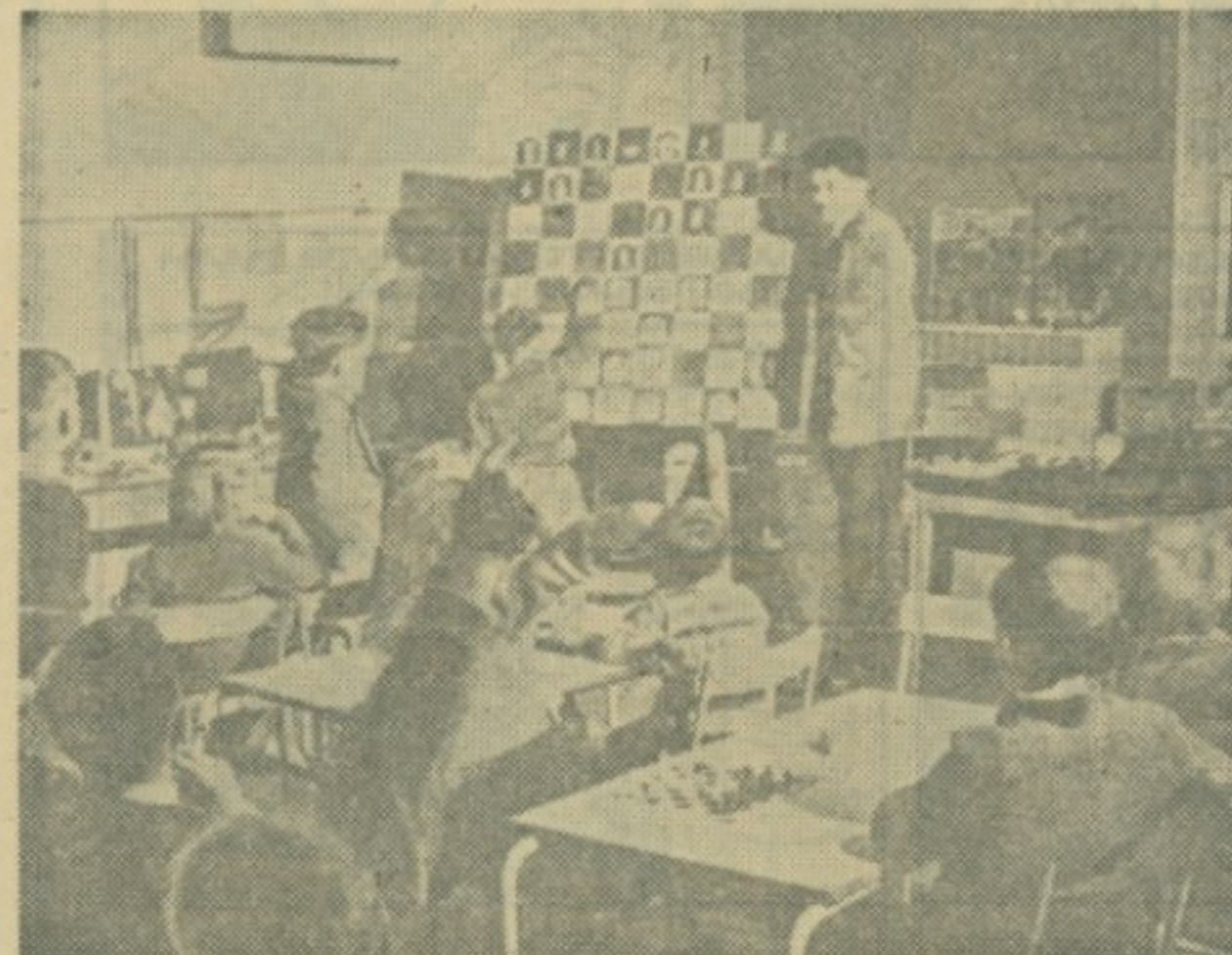
Практично, колибри свој зимски сан сања сваке ноћи, те зато и спада међу најнеобичније птице на свету. Иако је најмања птица, он по својој навици да има зимски сан, налик је на гиганте као што су медведи и друге животиње које пре спавају зиму.

НА „БРИТАНСКОМ ФЕСТИВАЛУ“ НА ЈУЖНОЈ ОБАЛИ ТЕМЗЕ — ШАХ СЕ ИГРА СА ЈУДСКИМ ФИГУРАМА

„ШАХ ПОД ВЕДРИМ НЕБОМ“ НИЈЕ РЕТКА СЛИКА У ЦАРКОВИМА ЦЕЛОГ СВЕТА

У ОСНОВНИМ ШКОЛАМА ЕНГЛЕСКЕ ШАХ СЕ УЧИ У ШКОЛАМА ЈЕР РАЗМИШЉАЊЕ ОШТРИ ДЕЧЈИ УМ

НАЈЛЕПША ГАРНИТУРА ШАХА НА СВЕТУ ИЗРАЂЕНА ЈЕ РУКОМ ПРЕ 200 ГОДИНА У БЕЧУ. ФИГУРЕ ПРЕСТАВЉАЈУ РИЧАРДА ЛАВОВО СРЦЕ И ЊЕГОВОГ ПРОТИВНИКА СУЛТАНА САЛАДИНА. ПИОНИ СУ „СЕЉАЦИ“ — БОРЦИ РИЧАРДОВИ И СУЛТАНОВА ВОЈСКА

Шах није страст већ болест — рекао је један славни лекар који је био обожаваца ове игре. Прича се да су Карло Велики и Харун ал Рашид били страсни играчи шаха и да су непријатељски краљеви и генерали решавали многа питања на шаховској табли уместо на бојном пољу. Шах је иначе племенита и-

ШАХ — ПЛЕМЕНИТА ИГРА

гра, значајна и пуна самосталних одлука у којима доминира разум играча.

Једни мисле да је шах дошао из Персије где реч „шах“ значи краљ, а „шахмат“ — краљ је мртав. Други мисле да је постојбина ша-

х Кина, где се та игра зове „chong-hi“ — краљевска игра. Међутим, изгледа да је постојбина шаха Индија, пошто се у неким деловима на санскритском говори о шаху који се играо пре 5000—6000 година. Из Индије је та за-

нимљива игра стигла у Персију, где се називала „shatranj“. После доласка калифа, шах је нашао свој пут до Арабије. У Европу је стигао тек у XI веку; Шпанци су га научили од маварских освајача, Италијани од Византинца, и онда је пренет у Француску, Скандинавију и Енглеску. Данас се шах игра у целом свету.

МОЛИМ ЗА ВАШЕ КРИЛО, МЛАДА ПИНГВИНЈО!

Непосредно по доласку на обалу млади пингвини одабирају своју животну стазу. Они тачно знају шта треба да раде — баш као и човекова деца кад ступе на праг самосталног живота. Жало крај хладног мора право је место за остварење њихових намера. Млади пингвин стресе са себе воду и поравна своје перје: за ову прилику треба се удесити што је могућно сјајније и кицошкије. Ево га, кренуо је кроз гомили, обазире се лево, окреће се десно, застаје, мало нагиње главу на страну као да би хтео да каже: „Гле, тамо стоји једна лепушката девојка“. И он полази у том правцу, брзо, али не пребозо да не би изгубио што од своје важности и вредности.

Млада пингвинка на коју је бацно око почиње кришом да се чисти. Наједном, све што је око ње почиње да је занима и као да не поимећује свог новог обожаваоца. Али, он се не да обманути; он зна да све спада у обавезну игру. Гегуцавим ходом он се шетка, шепури се описујући кругове и крајичком ока гледа да ли његова изабраница примећује како је он чист, млад и снажан. Сваки његов корак доводи га нешто ближе њој. Сада и она гледа право у њега, нагиње главу у страну и после неколико минута — познанство је склопљено.

Пошто влада велика оскудница у простору, треба одмах

изабрати место за гнездо. Али, нека млади пингвини још ништа не уображава. Најпре мора да дође до веридбе — најлепшег тренутка у животу. Неколико дана мораће он да јој долази у посету да би је убедио у своју наклоност. Најзад је дошао судбоносни тренутак. Без неког вид-

Крилица жустро копа земљу коју затим ногама одбацује у страну. Кад се умори, замењује га пингвинка. Он је гледа испуњен поносом што је и она спретна на послу као и он. Понекад у свом одушевљењу што је добио вредну жену он се сувише приближи и тада му читав

и диви му се. Али, чак и крађа је тежак посао и после ње пингвин осети жељу да се окупа. И други пар одлази на плажу. Међутим, ево већ долази други лопов, види лепо распрострајених тепиха и у тренутку га одвлачи у свој дом.

Млади пар враћа се с купања и још издалека поздравља погледом свој нови, с муком подигнути дом. Али, какав ужас! Гнездо је празно. Њиховог лепог тепиха нема, неко га је украо! Остали су голи зидови и под. Остаје им само једно: да скупе границе и начине други. Растрчали су се на све стране и за тили час, нови тепих је ту. Обоје би се могли сад заклети да је још бољи и лепши од оног првог.

Намучили су се али су нешто и научили: идући пут неће ићи заједно на купање. Док се једно купа, друго ће чувати кућу.

Понекад се догађа нешто још горе. Свакако да је тешко вратити се кући и затећи је празну. Али, замислите ужас младог пара када се врати и у свом дому нађе уљеза. Њихов тепих је ту, али по њему газе ноге неког другог пара. Што је најстрашније, уљези и не помишљају да оду.

За овакву дрскост постоји само један одговор. Млади пингвини наоштриће кљун и напасти уљезе. Поред беса што им је отет с трудом стечени дом, његову борбеност подстиче и жеља да пред невестом покаже своју снагу. Али, ни она не остаје по страни: као каква Амазонка она заједно са својим супругом улеће у борбу.

Окршај је страхан. Противници нахрују један на другог, ударају се крилицама, главама, грудима и гласно криче. Уједају се и боду све док крв не потече.

Тако пролазе три, четири часа. Тепих је упропаћен, зидови стана оштећени. Али, борба се наставља. Наш пријатељ пингвин изгубио је силно перје, његова пингвинка је сва у крви. Ипак, њих двоје је су нанели више удараца но што су примили. Њихови противници показују већ анатисрпљености и то им даје нову снагу. Уосталом, гнездо је заиста њихово, ту желе да почну свој живот, ту да подигну своје младе.

Лопови осећају да су изгубили битку. Са остатком снаге повлаче се с бојишта и одлазе на обалу да видају ране.

И наш пар мора да се освежи. Док он чува стражу, она одлази да се окупа, а затим га смењује на стражарског стана изабацити све границе и поставити у њега други, свој тепих. И пингвин-лопов, као малочас пингвин-трудбеник, стоји са својим невестом крај гнезда

Када сам посетио једно острво пингвина имао сам утисак да се налазим међу људима — каже писац овог чланка природњак Чери Кертон

љивог разлога у њеним очима, које он стално гледа, појављује се нежан израз. Охрабрени њиме, пингвин је похрилио и вереници су се први пут пољубили.

Да, заиста су се пољубили. Истегнутих вратова и високо подигнутих глава, нежно трљају један о други своје кљунове. Загрљај траје десет до петнаест секунди. Тако завршава свадбена церемонија.

Млади пар има море послова. Младожења се већ очигледно одлучио где ће да гради свој дом. То је оно место на коме је застао кад је први пут угледао своју изабраницу.

облак песка полети у лице. Али, то му не смета — који би се, уосталом, младожења наљутио због тако нечега, и то још на свом свадбеном путу? Он ће стрести песак са себе и нестрпљиво ће наставити да чека да на њега опет дође ред.

Када је рупа за гнездо дубока педесетак сантиметара, пингвин сматра да су довољно копали и да сад треба прећи на уређење стана. Док се невеста одмара, он скупља границе и баца их у рупу. Она се због тога љути. „Зар не видиш да још нисмо готови?“ — као да му каже, улази у рупу, избацује све из ње и почиње дубље да копа. Он је мало увређен, али мора да призна да је она у праву и зато хита да копање рупе он доврши. Сада заиста може да почне намештање стана: тепих од чистих граница простот је тако да нема ни једне боре. Обоје стоје на улазу у гнездо. Надувени су од поноса као да би хтели да кажу: „Веома лепо, заиста, и припала само, само нама!“

На жалост, њихова разумљива радост брзо помућена. Јер, дом младог пара увек је примамљив плен за нераднике и лезилебиће. Дан је леп, чак и топао, и млади пар верује да је после напорног радч заслужио мало одмора; поред тога треба се неизоставно опрати. Има ли шта лепше од купања? Кренули су до мора и њихово гнездо, лепо гнездо остало је празно, као да се нуди лопву. А њих на острву пингвина има прилично много. Један ће свакако наићи пред гнездо да помисли: „То је баш оно што тражим!“ Колико је лакше једноставно присвојити један овако лепо уређен стан, него га сам задати. Али, сваки пингвин има свој укус, чак и кад је лопов. Због тога ће он из реквирираног стана изабацити све границе и поставити у њега други, свој тепих. И пингвин-лопов, као малочас пингвин-трудбеник, стоји са својим невестом крај гнезда

НОВОГОДИШЊА БАТКА

ЖЕ МАМА НИЈЕ БИЛО КРАЈА... ЗОРАНА, МОРАШ ПРЕСТАТИ ОД ЖЕЛАМА... ИЛИ СЕ ПРЕСАТИ У ВЕЉИ ДВОРАЦ!

МОЈ ШТАПИК СЕ ВЕЉ ИЗЛАЗИО ОД СИЛНОГ РАДА! ОХ!

У СВАКУ СОБУ САКРИЈЕМО ПО НЕКОЛИКО! А ЗА НОВУ ГОДИНУ ДВОРАЦ ЂЕ БИТИ ПУН ИЗМЕНАЂЕЊА ЗА ЗОРАНА!

У ТОМ ТРЕНУТКУ, НЕКО ИЗВАН ЗАМКА СПРЕМАО ЈЕ ИЗМЕНАЂЕЊЕ ЗА ПРИНЦЕЗУ ЗОРАНА.

ДОК СЕ УДВОРЦУ ЗОРАНЕ И ЗОРАНА УЖУРБАНО ВРШЕ ПРИПРЕМЕ... ДА ОДЕМО ДО ЈЕДНОГ ДРУГОГ ЗАМКА...

НОВА ГОДИНА! ХА! СВЕ ШТО ЖЕЛИМ ЗА НОВУ ГОДИНУ ЈЕ ДА УПОТЛЈАНА ЛЕПОТИЦА ЗАСТИ ЗАУВЕК!

СВАКО ЈУТРО КАД СЕ ОНА ПРОБУДИ ДА СЕ СЕТИМ СВОГ ПОРАЗА ОД ПРЕ ЧЕТИРИ ГОДИНЕ!

АЛИ, ОВОГ ПУТА ЂУ ЗА ПОБЕДИТИ!

ПРИНЦ ЗОРАН ГОНИ ОРНАКА ЗА НОВОГОДИШЊУ ГОЗБУ

ПРИНЦЕЗА ЗОРАНА И ТРИ ДОБРЕ ВИЛЕ ЖЕЛЕ ДА УКРАДЕ ДВОР ПРЕ ЊЕГОВОГ ПОВРАТКА.

АЛА ЂЕ СЕ ЗОРАН ИЗМЕНАДИТИ!

И ЗА ВИЛА ГРАНА КУЈЕ ПЛАН ЗА ОВАЈ ВЕЛИКИ ПРАЗНИК

БИКЕ ТО ПРАВО ИЗМЕНАЂЕЊЕ ЗА ЛУПКУ ПРИНЦЕЗУ... И ЛЕПОГ ПРИНЦА!

ГРА! ГРА!

ТАКО! ОВО КРИЛО ДВОРЦА ЈЕ ГОТОВО!

ЗА ДАНАС ЈЕ ДОСТА, ДРАГЕ МОЈЕ!

СУТРА ЂЕМО УДЕСИТИ ПЛАВУ СОБУ, ЗЛАТНУ СОБУ И КРИСТАЛНУ СОБУ И... АКО НАШИ ЧАРОВНИ ШТАПИЦИ ИЗДРЖЕ!

И ШТАПИЦИ ЂЕ СЕ НОВАС ОДМОРИТИ! ЛАКУ НОК, ДОБРЕ ВИЛЕ!

ЛАКУ НОК, ЗОРАНА!

ТЕ НОГИ ЈЕДАН ГАВРАН ИЗЛЕТЕО ЈЕ ИЗ МРАЧНОГ ЗАМКА ЗАЛЕ ВИЛЕ

АНЕГДОТЕ

Постало јој јасно

Познати француски сликар Матис требало је да наслика цео плафон у кући неког милионера. Једна госпоња која је дуго загледала завршени рад обрати му се:

— Маестро, шта у ствари представља овај ваш цртеж?
— Пет стотина хиљада франака — одговори Матис.

Права штета

Александар Дима отац је био и вешт кувар. Имао је и једну куварицу али га је она напустила јер је нашла боље место. Ту промену је овако објаснила:
— Мој бивши газда је знао одличне рецепте, али у његовој кући није било чак ни крпе за судове. Живео је као пустињак. Штета је што дангуби пишући књиге, кад би више зарадио да је негде кувар.

Свако према себи

Диоген је у близини свог чувеног бурета прао купус, кад идући ка двору поред њега прође његов ученик Аристип.

— Кад би ти знао да се задовољши купусом, не би морао да ласкаш онима на двору — рече му Диоген.

— Кад би ти знао да им ласкаш, не би морао да једеш купус — одговори му Аристип.

ЛОВАЧКЕ ПРИЧЕ

О разним стварима и догађајима постоји велики број шала и измишљотина, али о ловцима и њиховим мајсторима ипак има највише. Доносимо и ми неколико из време на Дивљег запада.

пија било је доста дивљачи. Он је био веома добар ловац али помало лењ, па је хтео све одједном да постигне. Пред полазак у лов стављао је један челични прстен на цев своје пушке. Нанишавио би дивље гуске које су летеле у реду и пуцао. Прстен би пробио више гусака и наннзао их као на ражањ. Како је прстен од пушња постајао усмијан гуске су у исто време биле испечене и падале су већ припремљене за јело.

— Ништа то није — хвалисаво рече овај. — Знате ли да у нашој држави нико не употребљава чекић.

— Како то? — упита путник.

— Тако. Рецимо, кад хоћу да укуцам ексер ја довикнем Сама који станује на другом крају села.

— И...?

— Е, онда ја узем ексер из међу два прста и наместим га тачно тамо где желим да га укуцам, а Сам дохвати свој колт, нанишани и опали тачно у главицу ексера. Посао је од мах готов.

— Вероватно сте чули многобројне приче о Били Вилду Хиккоку. Он је био изванредан стрелац а уз то и врло леп човек. Због тога је имао много обожавалаца и обожаватељи. Хтео је свакој да се реваншира па је правио покло не али како у понеким градовима није било златарских радњи он се ипак досетио.

— Како? — упитао би понеки радозналац.

— Просто! Бил је давао не ком од својих пријатеља два-

— Кад је живео мој дедо — прича други хвалисавец — није било оружја које је репертирало. Зато је он стављао мало праха и две кугле у пушку.

— Шта ће му? — изненади се слушаалац.

— Па, кад би срео пуму и гризлија он би нанишавио једног и првом куглом га убио а онда брзо окренуо пушку и нанишавио другу животињу — и другом куглом убио га њу.

— Мој прадеда је био из Луизијане а у делти Мисиси-

наст златника. Кад овај поче да их баци у вис, Бил пуца у сваки златник — право у средину. Метак пробуши златник и он пада на земљу као прстен. Остаје му само да прстење подели лепим дамама.

Тада сви почеше да причају о Билевим доживљајима. Један рече:

— Били Вилд је могао једним метком да откине пилету главу и то са раздаљине од 30 корака, а да му при том не оштети ни кичму ни главу.

— Били Вилд је могао да са пријатељеве главе једним метком уклони камен.

— Били Вилд је могао да стане испред два телеграфска стуба и да их из обе руке колтовима нишани. Јасно, све испаљене кугле су се забијале у исто место.

— Бил Вилд је откидао петљу од трешње једним метком и вадио кошчицу другим.

ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ ВИКТОРА ИГОА

ДРХТЕКИ ЧИТАВИМ ТЕЛОМ, СМРЗНУТ, ПОВИЈЕН ПОД СМРТНИКОМ КОГА ЈЕ ТЕГЛИО, УЛЕПЉЕН БЛАТЊАВОМ ВОДОМ, ВЕК НА ИВИЦИ ОЧАЈАЊА, ЖАН ВАЛЖАН ЈЕ ИЗНЕНАДА УГЛЕДАО У ДАДНИЦИ НЕКУ СВЕЛОСТ...

ЗАТВОРЕНО! НЕ МОЖЕ СЕ НИ ПРОВАЛИТИ НИ ОТВОРИТИ! ОВОГ ПУТА СВЕ ЈЕ ИЗГУБЉЕНО!

ДА ПОДЕЛИМО, ПРИЈАТЕЉУ!... СВАКАКО ДА НИСИ УБИО ОВОГ ЧОВЕКА А ДА НИСИ ВИДЕО ШТА ИМА У ЏЕПОВИМА! ДАЈ МИ ПОЛОВИНУ! ЈА КУ ТИ ОТВОРИТИ ВРАТА!

УБИО СИ ГА ЗА МАЛЕ ПАРЕ! АЛИ, ПОГОДБА ЈЕ ПОГОДБА! ПЛАТИО СИ, ИЗЛАЗИ!

НЕМА НИКОГ! ПОЖУРИ... ОДЛАЗИ!

АКО ЈЕ ОНАЈ КОЈИ МЕ ВРЕБА ЈОШ ТУ, УХВАТИТЕ ТЕБЕ УМЕСТО МЕНЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

ДА НИКАД НЕ СТАНЕ

Већ столећима људи покушавају да пронађу машину која би се вечно кретала а не би трошила никакву енергију. Број несуђених проналазача „перпетуум мобила“ је огроман али успеха још нема. Само, упркос тврђењу науке да је такву справу немогућно направити, „проналазачи“, занети својим замислима као да живе у неком вакууму и одвојени од осталог света, убеђени су да ће једног дана створити ту машину.

У току многих протеклих година „перпетуум мобиле“ је стекао тачно одређена правила која налажу да машина када се једном покрене мора да ради све док јој се делови не излижу, без икакве спољне помоћи, једино помоћу теже, магнетизма или способности воде да истискује лакаша тела.

И Леонардо да Винчи је провео многе бесане часове покушавајући да измисли такву нараву. Први штампани доказ о овом проблему потиче из 1579. године, а први патент пријављен је у Британији 9. марта 1659. године.

У овом напису покушаћемо да вам прикажемо неке од најбољих пројеката „перпетуум мобила“ који се са понеким променама поново јављају. У сваком од њих предвиђен је неки природни закон или

основни принцип који утиче да се справа креће.

Уз сваку слику дат је и опис принципа по коме би „перпетуум мобиле“ требало да ради а одмах су дата и објашњења зашто је то било немогућно.

ЗАМИСАО

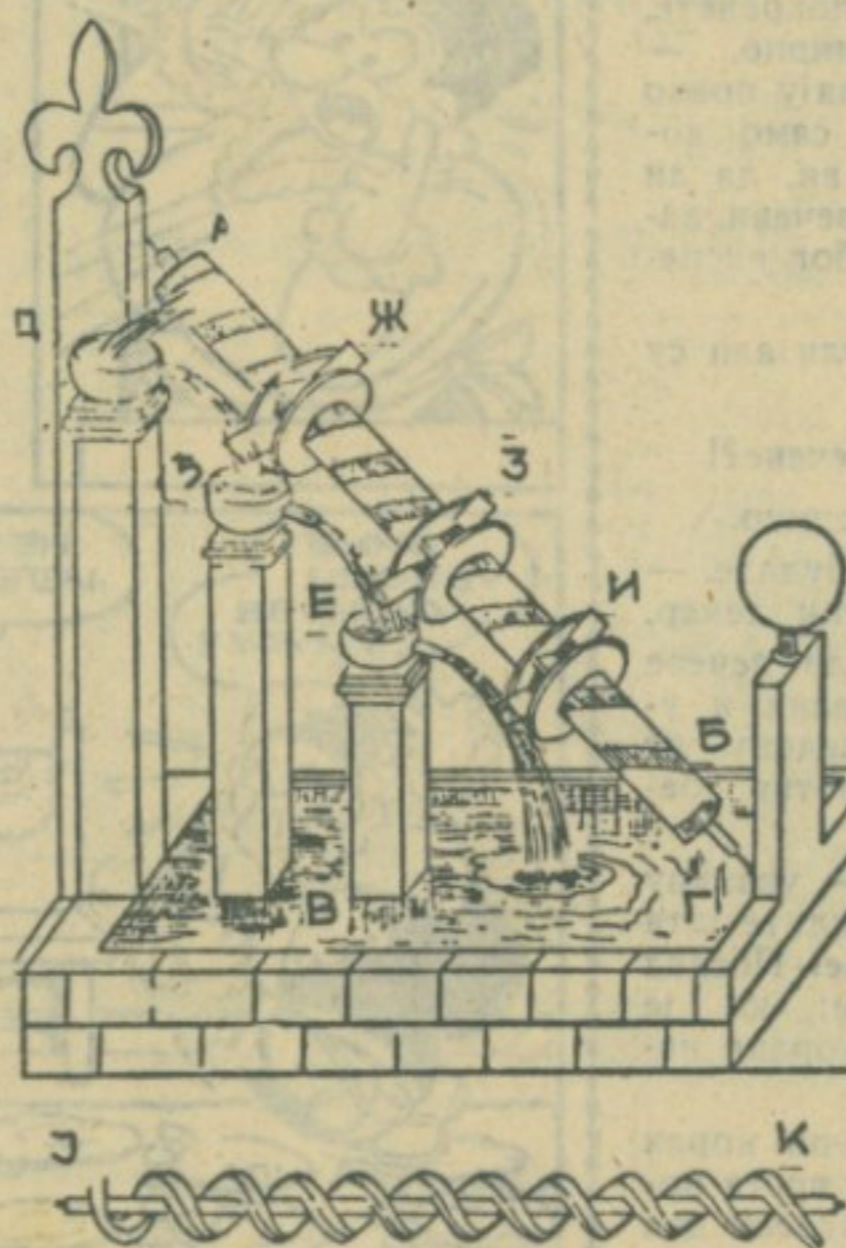
Ово је један од најстаријих пројеката, најчешће примењиван за воденице на поточима. Замисао, заснована на Архимедовом завртњу, изгледала је тако убедљива да су људи могли само да узвикну „еурека“ (нашао сам). На слици доле, обележен словима Ј и К, видимо Архимедов завртањ. Он је уграђен у шупљу цев А-Б. Вода степенасто пада из судова Д у Ђ, из Ђ у Е и том приликом удара и окреће крила (лопате) Ж, З и И која окрећу Архимедов завртањ. Из резервоара В-Г завртањ црпе и носи воду до врха одакле се опет цео процес понавља. Перпетуум мобиле! Али зашто ова справа ипак не функционише?

ОДГОВОР

Чак иако не би постојало треће оваква машина би трошила енергију јер више воде мора да се извуче до врха а само један њен део погађа лопате и врши користан рад на свом путовању наниже.

ЗАМИСАО

Као и све велике идеје и друга је дивно једноставна. На врху постоља у тачки А

налази се јак магнет који привлачи гвоздену лопту Б уз горњи канал. У близини врха пада кроз отвор В и котрља се низ лучни канал до доле. Прошавши кроз вратанца која се могу отворити само са једне стране у тачки Д лопта почиње, привучена магнетом, да се опет креће ка врху. Изгледа готово заморно да се посматра то бескрајно кружење за које је проналазач тврдио да ће вечно трајати. А зашто није?

ОДГОВОР

Ако је магнет довољно јак да привуче лопту из положаја Г онда ће она остати у тачки Б без обзира на кривину доњег канала, па и земљину тежу.

(Наставиће се)

БЕЛИ ЗЕЧЕВИ

Француска где су меци лежали у торбици покривени прашином, ни Белгија где није било чак ни минираних путева.

Овде је мраз шкрипао под ногама и приморавао човека да сам себи чупа уши. Овде су пуцали иза сваког жбуна. Овде се земља димила на десет километара као кратер ог ромног вулкана. Дојавола та кав рат! После двособног стана у родном месту принуђен си да се ваљаш поред плотова и слушаш завијање руске межаве.

Ноћу су војнике постројили и повели. Радосно су пребацили преко рамена своје торбице, вреће са стварима и тапкали у месту по смрзнутој земљи очекујући полазак. Али, што су даље одицали били су у све већој недоумици. И најзад су схватили да их воде у правцу фронта, према великој јами коју су сами јуче ископали.

— Шта то значи? Какви су сад ово експерименти? — промуцка један војник. Остали су се најезили, али су ћутали.

То је значило да је генерал који је чуо о појединим зечевима, забранио вакцину и наредио: стрељати двадесет два војника и њихове лешеве закопати што дубље у земљу. Генерал је био лукав: он је одмах знао да двадесет два човека нису појела осам зечева, али је немогућно наћи кривце.

Неколико рафала — и сви су били једнаки и измирени.

Такав је људска правда: Италијани су прво завидели ситим Немцима а онда се смејали онима који су појели бесне зечева и још више дванаесторици који су остали гладни.

ствари десет кривца су ћутке примили у свој круг два-наест гладних и невиних — јер је свако желео у позадину. — Било им је наређено да предаду оружје.

Сви су одједном осетили близину куће. Како им је већ досадно рат. Није то више пријатна шетња аутомобилима по Данској. Није то

мраморни сто и однео замртане у своју ваљиву блузу. Спалети је запретио стражару да ће га стрељати и послао курира поручнику Кнопфу.

Десет Немаца који су се прејели зечјег меса, лежали су на поду сале разрушеног биоскопа, окружени осталим војницима који су их, гладни, пркосно посматрали. Вермел је бректао и лењо плуцкао.

Врата су се нагло широм отворила кад их је неко споља гурнуо ногом.

— Диж'се! — викну пискавим женским гласом поручник Кнопф пропуштајући испред себе пуковског лекара. — Диж'се, кучкини синови!

Војници су тромо устали протежући се.

— Па, децаци, — рече он притворно љубазно — ко је од вас украо зечева, а није се сетио да погости свог поручника ни једном шапником?

Војници су ћутали. Поручников глас им се није свиђао.

— Ко је ждрао зечева? — дрекну он најзад и загрну се.

Војници су се премештали с ноге на ногу и ћутали.

— Ја видим да сте ви напунили трбухе тако да не можете ни језик да покренете, — рече поручник мирно. — Немачки војници имају право да једу животиње само добро прегледане. А ви, да ли знате да су ваши зечевци заражени беснилом због експеримената?

Војници су се тргли али су и даље ћутали.

— Ко је ждрао зечева?!

Нико није ни трепнуо.

— Не правите се будале, — рече најзад пуковски лекар. — Оне који су јели зечева одвојинемо од осталих и упутићемо их у позадину да их вакцинишемо против беснила.

— У позадину! — увикну поручник. — Ето видите шта сте направили, хуле! Последњи пут наређујем: ко је ждрао зечева три корака напред!

Вермел први иступи корак напред, а онда цела врста поше три корака. Двадесет два човека! Двадесет два човека појела су осам зечева! У

Ханса Вермела су сматрали за најспретнијег допова у чети поручника Кнопфа. У томе није било ничег чудног али је било у томе што његова спољашност није никако одговарала изгледу допова. Вермел је био тром, незграпан војник, мутних очију. Говорио је мало и нерадо. Тешко је газно промуцкло дисао а његови црни прсти подсећали су на клешта. У ратно време они су му добродошли да краде кокошке и заврше им шије.

Сваки човек је помало настран. Такав је био и Вермел. Све покрадене ствари је дуго њушио као пас и оне, чији му се мирис није допадао, бацао је на страну. Могло је да је једе цео дан. Једном речи, био је одличан при мерак фашистичке „више“ расе — са карактеристичним очима, својственим глумим и свирепим животињама.

У једном граду на југу Русије, Вермел је тражећи храну доспео у ветеринарску лабораторију. Испред врата стајао је стражар Италијан и он му је бајонетом препречио пут. Вермел је ударно руком по кундаку који је лупио Италијана по носу. Бесан због овога он је почео да виче, али Вермел га је шчепао за гушу.

— Ћути, макарончићу Мусолинијев!

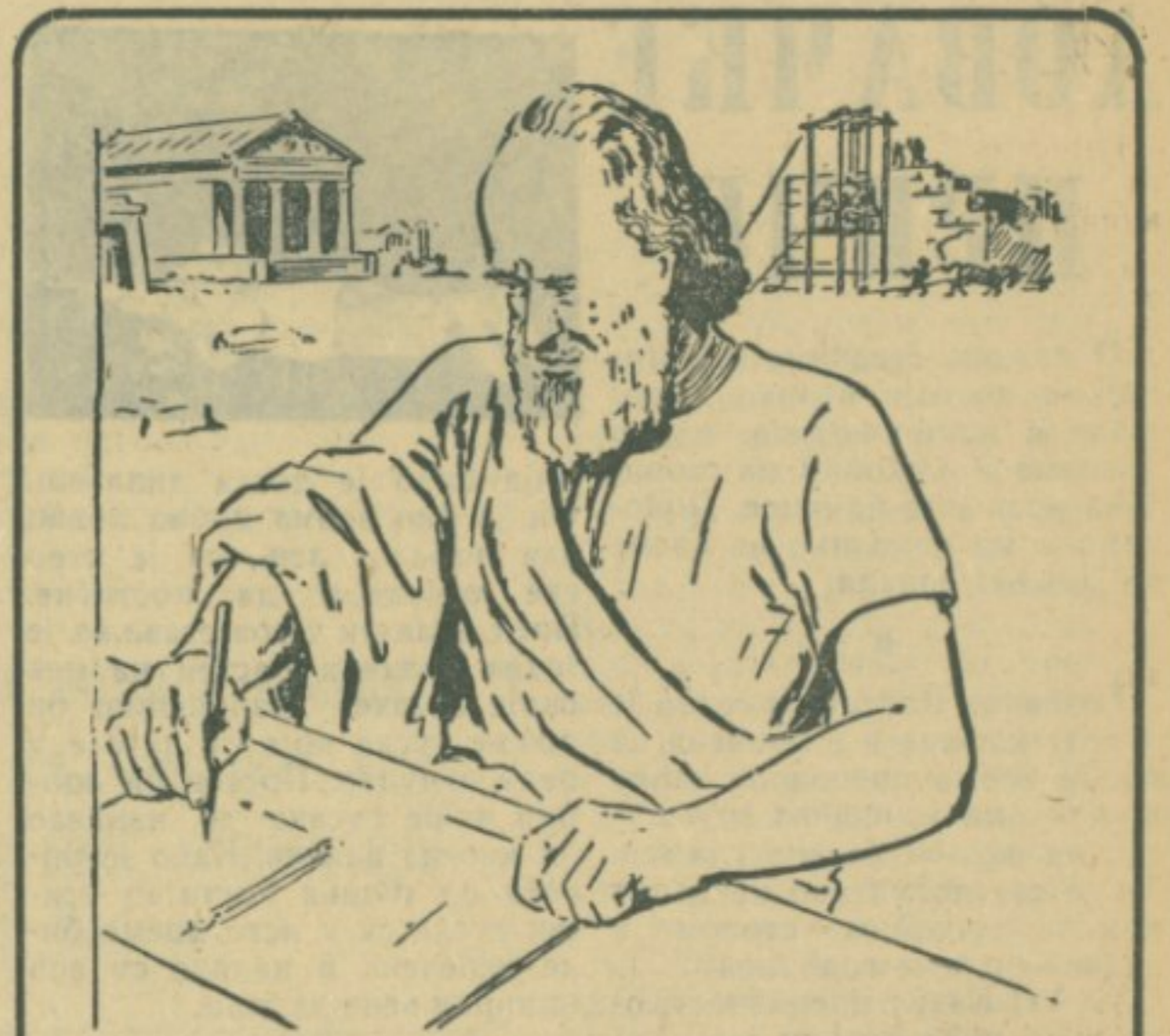
Италијан је подигао пушку. Пљунао, искезио се и напустио стражарско место, иако је знао да због овога може бити обешен.

Читала лабораторија је заударала на киселину.

Вермел је оћушио ваздух и лупајући чизмама по поду пошао према кавезима у углу. Бели зечевци су кроз решетке њушкали немачког војника, и зверали у њега својим ружичастим очима. Вермел их је набројао осам. Отворио је вратанца и извукао за уши првог зеча, затим другог, трећег. То ће бити галаручак од нежног, трошног меса!

Чета поручника Кнопфа на лазила се сасвим покрај италијанске чете поручника Спалетија.

Стражар је рапортирао Спалетију о немачком војнику који га је напао, отео му пушку и украо из кавеза зечева: у самој лабораторији их је убио, сирскао им главе о

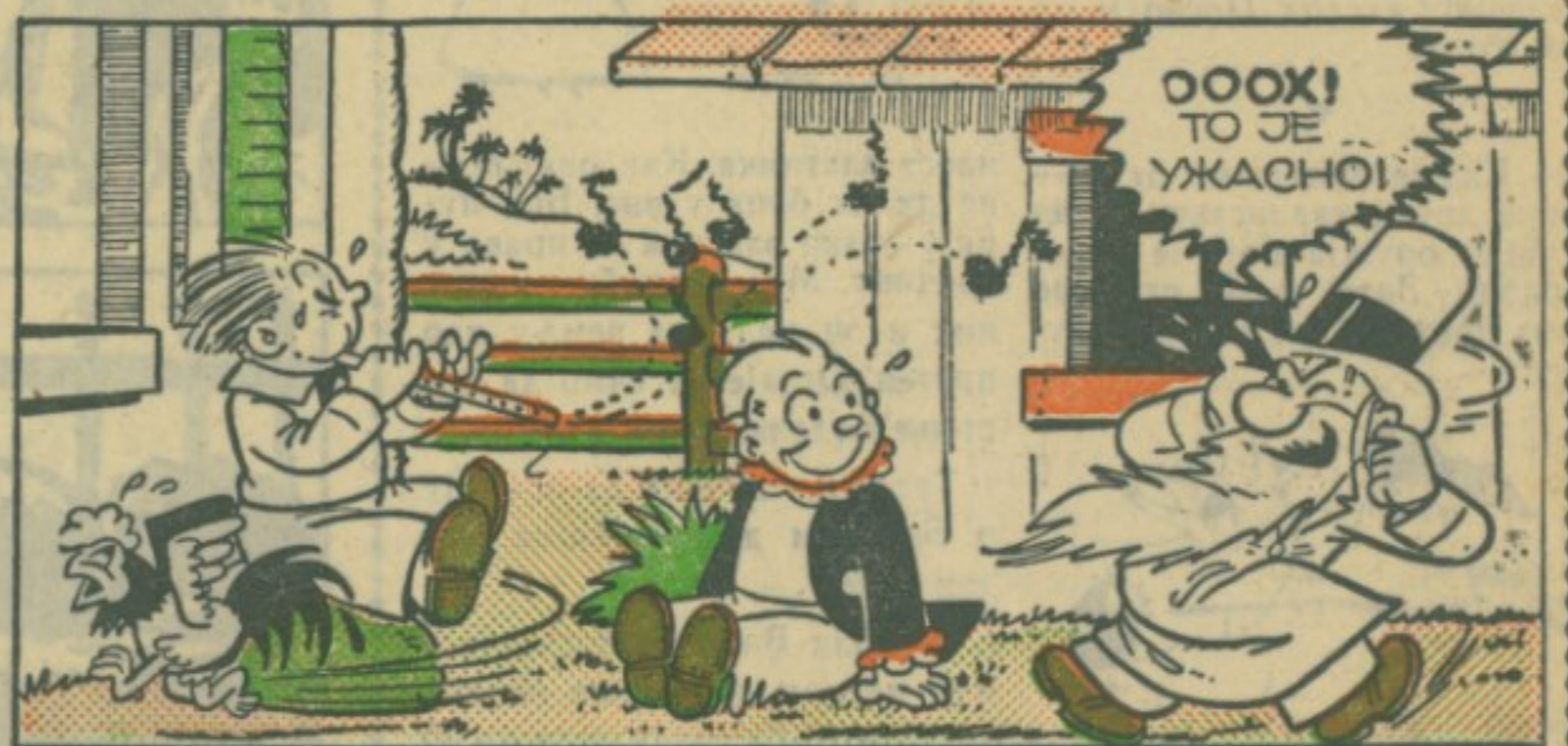

Први лифт

Лифт није нови проналазак јер га је још 236. године пре наше ере, измислио Архимед. Али, требало је да прође читавих 2.000 година док је лифт усавршен у тој мери да би служио и за превоз људи. Тек 1852. године Американац Елиша Отис, предрадикал у једној фабрици креветова, направио је „Отис“ за људе.

Два Нова Места

У Долењској су постојала два Нова Места. Са старим Ново Место основано је пре шест столећа. Друго је још старије и звало се Невидунум. На келтском језику „невио“ значи нов, а „дунум“ мество, град, тврђава. За време Римљана Невидунум је имао око 6.000 до 10.000 становника.

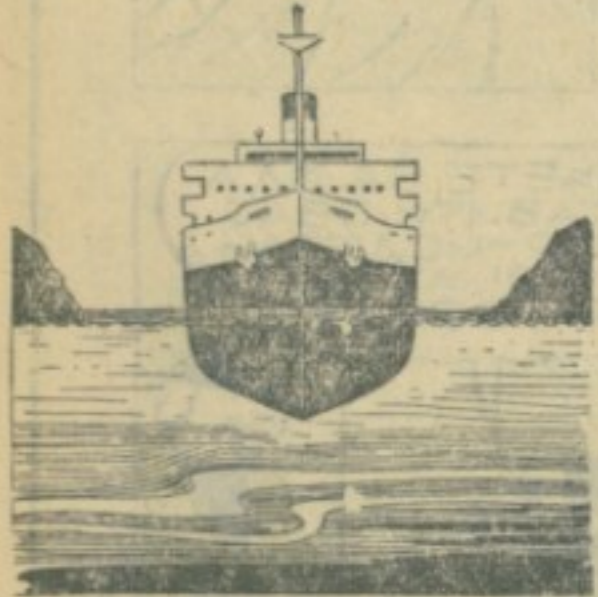

ГИПС — ЈОШ У ВРЕМЕ ФАРАОНА

Гипс, материјал који се данас толико користи у грађевинарству, има богату историју. Јер је коришћен још у време грађења Кеопсове пирамиде, око 3.000 година пре

Мање погодне

Стручњаци кажу да су воде језера и река мање погодне у погледу дубине газа једног брода, него слана мора и океани. Проверавања су показала

да да један брод на сваких 11 метара гази 30 сантиметара дубље у слатким водама.

наше ере. Цин Стефорд, стручњак на пољу грађевинарства, који је припремио једну студију о историји гипса, каже да се он користио за грађење гробова у старом Египту пре више од 5.000 година.

— Зидови у гробницама обложени гипсом, погодним за резање садржали су сликовит приказ о животу и времену у коме је живео и сахрањен фараон — каже Стефорд. Саркофази су споља били обрађени гипсом да би боље заштитили дрво и били погоднији за урезивање хијероглифа. Боје на том слоју још су добро очуване.

У Француској је Бенџамин Франклин имао прилике да види како се гипс користи за обраду зидова и када се вратио у САД причао је о томе и заинтересовао свет у Америци за овај материјал са дугом историјом.

„СТОГОДИШЊИ“ МЕЧ

У шкотском приморском месту Керноусти у округу Ангус, много се зими игра карлинг, игра слична хокеју и омиљена још од лавина. Две екипе гурају један округли камен према мети која се зове „ти“. Председник локалног клуба је, прелиставајући архиву, пронашао да се један сусрет са тимом оближњих вароши — игран још 1861. године — није завршио зато што је лед почео

да се топи. Шкотлијани су педантни људи и не воле да остављају ствари на пола пута: клубови су зато наставили „стогодишњи“ меч. После веома узбудљиве игре пред великим бројем посматрача и навијача које је услед великог узбуђења напустила пословничка хладнокрвност, победио је локални тим Керноустија са 37 поена према 17.

МОЖДА ЋЕ ПОМОЋИ

Хамбург је први поставио на улици један нови необичан саобраћајни знак — таблу на којој је насликана плитка женска ципела са високом танком потпетицом. Знак јасно говори да је тим делом улице забрањен пролаз женама у таквим ципелама. Од савише танких потпетица квари се не само асфалт на улици, већ и возила па и авионима, већ од њих страда у извесно доба године и размекшали асфалт на улици. Претпоставља се да ће се овом мером спречити или бар смањити штете које су досад биле веома велике.

„СТАКЛЕНА“ ПУШКА

Цев од стаклених влакана направљена је у Америци и монтирана на спортску ловачку пушку. Да би се оваква цев направила, „обмотано“ је око веома танке челичне цеви 800 километара стаклених влакана појачаних пластичном масом.

У ЦАРСТВУ МАПТЕ

На „домаку“ човековог пута у свемир, неки стручњаци проучавају, поред многих других проблема, и могућност по сете становника са других планета. Држећи се закона „биолошке структуре“ они кажу да ако посетиоци са неке друге планете, икад и дођу на нашу Земљу, они ће бити веома налик на човека. Имаће органе за дисање, лобању са мозгом, очи, руке и ноге и биће тежки најмање 20 килограма, а ходаће усправно.

Јесће ли већ чим да...

... за проналазача телевизије сматра се Француз Едуар Белен. Он је још 1926. године успео да пренесе теле-

визијску слику на растојање од два метра.

... највише наших књига штампаних у Млечима израдио је штампар Оки.

... у римско време уместо данашњег Котора налазило се место Акрувијум, а у средњем веку Декадарон од чега је настало Котор. Био је трговачки и културни центар на мору за време Немањина.

... у Тихом океану живе птице фрегате за које је утврђено да мо-

гу без одмора да лете пуних седам дана и ноћи.

... Никола-Жак Конте, француски хемичар и механичар, један од оснивача Удружења уметности и занатства начинио је прве вештачке оловке са графитом 1792. године.

... у Европи је на прозоре дуго стављано воштано платно, а затим нарочита врста хартије која се код нас звала „пенцерија“. Тек у 14.

веку Европљани су први пут застаклили прозоре, али белелим малим комадима стакла. Много доцније почела је производња танког стакла за прозоре.

... у Енглеској су Шекспирове драме извођене у импровизованим дрвеним оградама.

... асистенза, италијанска реч, значи присутност а употребљава се у значењу аутопортрета. Сликарци у време ренесансе обично су у слике укључили и свој лик.

... супротно мишљењу миколога (стручњака за гљиве) све европске гљиве нису још познате и класификоване.

Недавно је један научник открио две нове врсте у близини села Лугр на граници Француске и Швајцарске.

... поступак којим се цртеж или текст са оригинала преноси на литографисани камен ради умножавања зове се аутографија.

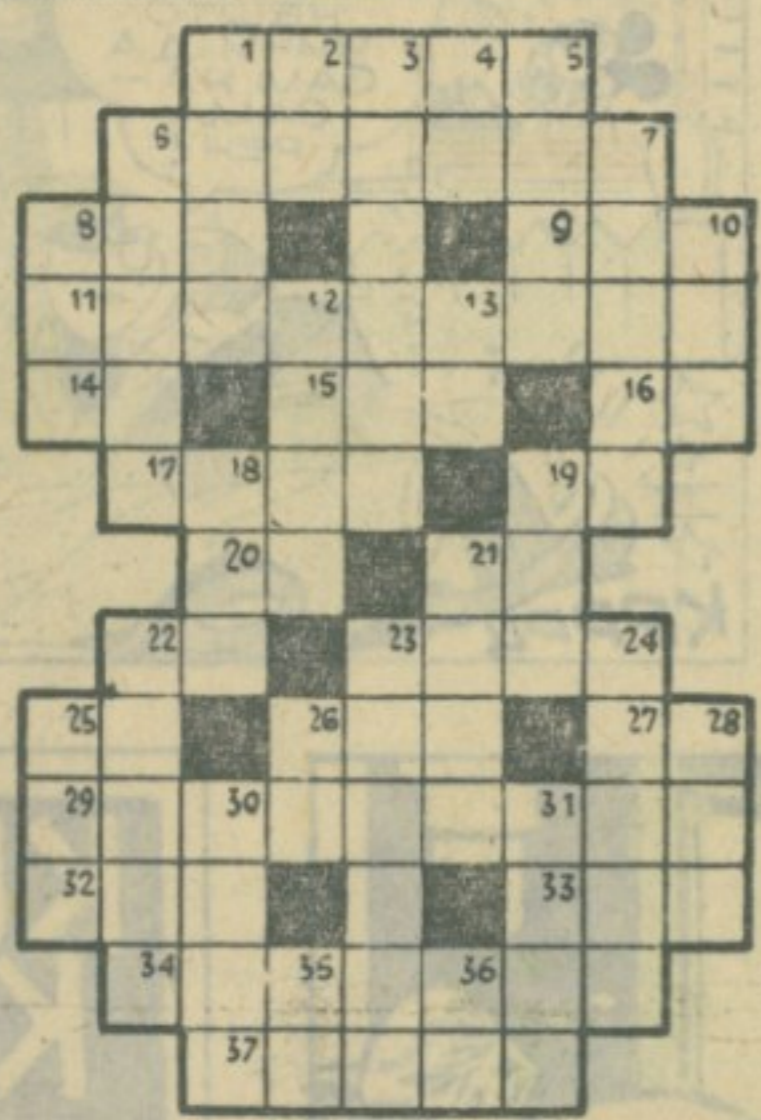
... између речи Судан, севдах и севдалинка постоји тесна веза јер су истог порекла. Наиме, арапски придев који у преводу на наш језик значи „при“ гласи у женском роду

„севдах“, а у множини „судан“. Као што је познато име афричке земље Судана значи „Земља прих људи“.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) градска четврт; 6) полудраги камен; 8) рудник у Србији; 9) град на југу Француске; 11) роман француског књижевника Пје ра Веное; 14) најпозоријнији начин језу; 15) крвочина звер; 16) латинска веза; 17) врста ткањине; 19) слово латинице; 20) лична замишља; 21) скраћеница за музичку ознаку „тремоло“; 22) јапанска мера за дужину; 23) тама; 25) предлог; 26) морско купалиште у Воки Которској; 27) два самогласника; 29) превоз; 32) лична замишља; 33) скраћеница за једну северноамеричку државу; 34) чин у морнарици; 37) шведски романсијер (Сивар).

Усправно: 1) страно мушко име; 2) аутомобилска ознака за Бразил; 3) тропско воће; 4) музичка нота; 5) име глумца Кертиса; 6) место у Воки Которској; 7) вођ политичке странке; 8) мушки глас; 10) шаховски термин; 12) планински венац у Европи; 13) скраћеница за телевизију; 18) назив; 19) дуг временски период; 21) стилска фигура; 22) река у Француској; 23) врста памучне ткањине; 24) морски дупљар; 25) део намештаја; 26) два суседна слова; 28) честа скраћеница; 30) опера од Вердија; 31) валовити наноси песка; 35) скраћеница једног академског наставка; 36) музичка нота.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Тибар; 5) Дега; 6) он; 8. Комо; 10) Ис; 12) оса;

Усправно: 1) тема; 2) Иго; 3) ба; 4) ро; 5) Достојевски; 7) Микронезија; 8) кокс; 9) рулет; 11) Сток; 13) под; 14) немир; 18) балет; 21) келар; 23) Псуњ; 24) нов; 28) Дака; 30) Лоња; 32) Ган; 34) ТВ; 35) Ја.

СВЕ ИМА ГРАНИЦЕ

У часопису Америчког лекарског друштва др Лимвел Макги, написао је чланак о начину живота америчких мушкараца у коме каже: „Идеал мушкости коме теже сви мушкараци у САД и коме се наше жене диве — обична је тр

ка у смрт. Живот америчких мушкараца, њихов рад, чак и њихова задовољства имају темпо који изазива вртоглавицу. Да ли је то потребно да тако буде — ретко ко мисли. Људи се међу собом такмиче колико ко дужи може да издржи тај темпо и сваки мисли да друге мора да покаже „шта све може“, а занемарују потпуно границе својих телесних и душевних могућности“.

И ОВО ЈЕ РЕКОРА

У жељи за освајањем нових и необичних рекорда 40 студената и студенткиња колеџа Сан Жозе у Калифорнији водили су телефонски разговор који је трајао пуну 504 часа а такса је износила свега 10 центи. За овај разговор послужили су сви телефонски апарати у згради колеџа. Досадашњи рекорд ове врсте износио је „свега“ 470 сати.

ДОСКОЧИАО ИМ СЕ

Аустралијски научници проучавају „говор“ животиња. Захваљујући усавршеним анализама звукова снимљених на магнетфонске траке, постигнут је велики напредак у интерпретирању гласова птица, сисара, инсеката па чак и риба. Ово је већ нашло и практичну примену — на извесним аеродромима где птице представљају праву опасност, пуштају се позиви или тужни крици са магнетфонске траке да би птице одлетеле на другу страну где нису неопходни чисти простори.

ХОРМОНИ И РУНО

Научници са Новог Зеланда су успели да усађивањем штитасте жлезде под коžu овце повећају принос вуне за 15 одсто. Ова жлезда која сачињава хормон тироксин, утиче и на длакавост човека па и на густину и дужину њене наови.

НАПРАВИ САМ

ЛОПТА И РЕКЕТ ЗА БЕДМИНГТОН

У једном разговору с новинарима први космички путник Јуриј Гагарин назвао је бедмингтон омиљеном игром космонаута.

За оне који нису у могућности да купе потребне реквизите за ову игру доносимо упутства како да сами начините лопту и рекет.

Да би се начинио рекет потребно је имати 4 свежа орахова прута дугачка 1,3-1,5 метар. Врхове пругова треба савити тако да образују овал. Дебљи крајеви пругова, обавијени канапом претварају се у дршку рекета. Овај „костур“ за рекет треба добро да се просуши два до три дана. Затим овални део рекета треба испрелиести танким и јаким канапом уздуж и попречно да би се добила мрежа св окцима чије су размере један пута један или 1,5 x 1,5 сантиметар.

За разлику од тениске, лопта за бедмингтон има „реп“ од пера.

Лоптицу ћете најлакше и најбрже начинити од доброг већег залушача од плуте који ћете изрезати ножем и лепо углачати. У зарубљени део лоптице заботите птичја пера. Уместо пера можете употребити траке исечене од старе пластичне филмске траке за фотоапарате које треба залепити за лоптицу. Пред тога лоптицу можете начинити и од старе лоптице за пинг-понг коју треба увити у комадић еластичне гуме од децјег балона.

Бедмингтон се може играти на сваком равном простору. Игралиште треба поделити мрежом чија горња ивица

долazi на 155 сантиметара изнад земље. При додавању лоптица се управља по дијагонали: из десног поља, у десно, из левог у лево. Први ударац се изводи из десног поља. Основне техничке грешке: ударити лопту ободом рекета, прећи средњу линију при додавању, додавање лопте у мртву зону, упућивање лопте у погрешно поље.

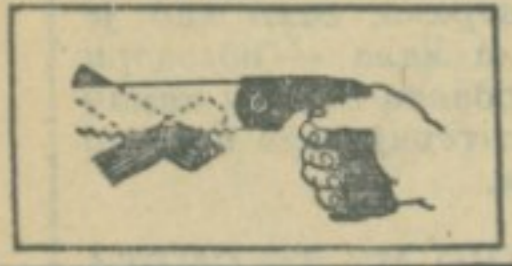
На цртежу број 2 дате су размере игралишта у „антиметрима“. Ако се игра у паровима, ширина игралишта се повећава на 610 сантиметара, а иза задње линије обележава се резервна зона од по још 78 сантиметара.

1,3 - 1,5 МЕТАР

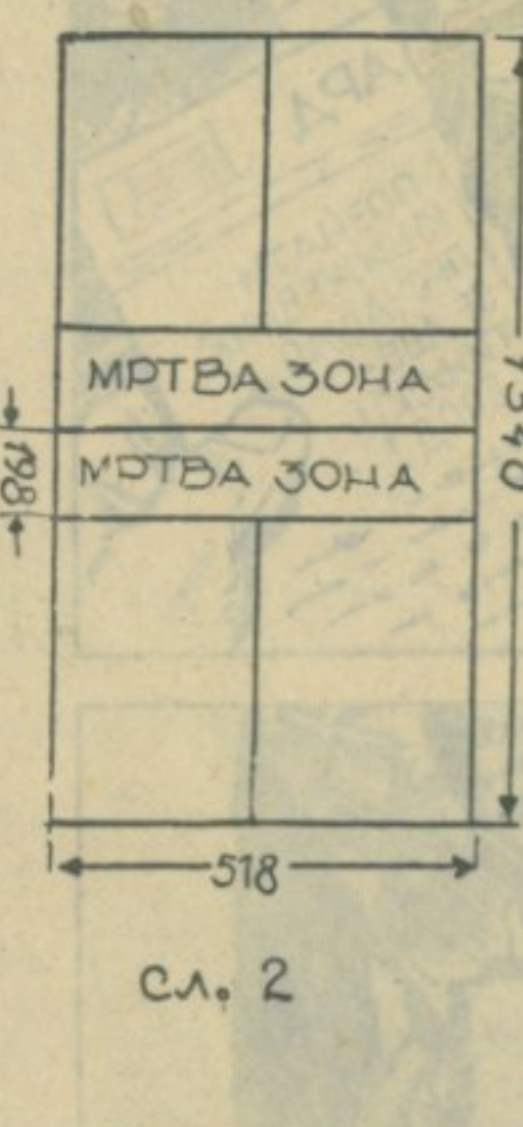
Совет младом стољару

Ако вам се некад укаже потреба да под правим углом саставите две полуокругле или округле дашнице, најлакше ћете то учинити на овај начин. Ставите њихове крајеве управо један на други, али тако да оба мало штрче, а затим их истовремено претестерните поставивши тестере тако да дели угао на два једнака дела. Усталом, на приложеном цртежу јасно се види како то треба учинити.

34 ВЕЖБУ ОЧИЈУ

Од колико је малих риба начињена ова велика? Реците брзо цифру не бројећи их. А сад погледајте по други пут и пажљиво их пребројте. Надамо се да ћете бити близу истине. Уколико немате стрпљења, дајемо вам ми одговор. Велика риба је начињена од 42 мале.

Сл. 2

ГОЛД ДИВЕРС

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

ЈЕДИНО ТО

Паја Патак послао своја три сестрића на море са ђацима и после неког времена добио овакву карту од њих:

"Драги ујка Пајо, пошљи нам нешто за јело. Овде нам дају само доручак, ручак и вечеру".

КАД ЈЕ БИЛА МАЛА

На путовању по Египту видела Пата у Каиру у излогу једне радње лобању са објашњењем "Клеопатра". Поред ње се налазила једна још мања и Пата уђе у трговину на запитересовано упита:

— А чија је ова?
— То је такође Клеопатрина, само кад је била мала — одговори продавац видећи какву муштерију има пред собом.

САМО МУ ТО СМЕТА

После лакше саобраћајне несреће, кад се пешак повратио препознао је возача аутомобила који га је оборио.

— Па ви сте и јуче налетели на мене! — изненадио се он.

— Извините, молим вас, — мирно одговори Шила, — никад нисам имао пакћење за физиономије.